

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Radim Motyčka

Zpeněžování majetkové podstaty v insolvenčním řízení

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Zpeněžování majetkové podstaty v insolvenčním řízení vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 103 525 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 20. 06. 2023

.....
Radim Motyčka

Poděkování

Velice rád bych chtěl poděkovat Mgr. Michaele Sigmundové, Ph.D., za vedení mé diplomové práce, odborné názory a rady při jejím vypracovávání. Velké díky patří také všem insolvenčním správcům za vyplnění rozeslaných dotazníků, ze kterých jsem čerpal v praktické části mé práce. Závěrem bych chtěl poděkovat celé mojí rodině za trpělivost a podporu během studia a státních závěrečných zkoušek.

Seznam použitých zkratek

InsZ – zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon)

NOZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

OdeV – Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

VrdZ – Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách

ExřZ – Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád

OdpŠZ – Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

TrZ – Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

OisZ – Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

InsPod – Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Subjekty insolvenčního řízení	10
2.1. Insolvenční soud	10
2.1.1. Věcná a místní příslušnost soudu	10
2.2. Dlužník	10
2.3. Uskupení věřitelů.....	11
2.4. Individuální věřitelé.....	11
2.4.1. Věřitelé přihlášení zákonem	12
2.4.2. Známí věřitelé.....	12
2.4.3. Věřitelé zajištěných pohledávek.....	12
2.4.4. Věřitelé nezajištěných pohledávek	13
2.4.5. Věřitelé pohledávek za majetkovou podstatou.....	14
2.4.6. Věřitelé pohledávek postavených na úroveň pohledávek za majetkovou podstatou.	14
2.5. Insolvenční správce	14
3. Majetková podstata dlužníka.....	16
3.1. Obsah majetkové podstaty dlužníka	16
3.2. Zjišťování majetkové podstaty dlužníka.....	17
3.2.1. Součinnost osob při zjišťování majetkové podstaty	18
3.3. Výsledek zjišťování majetkové podstaty dlužníka	19
3.3.1. Ocenění položek soupisu dlužníka	19
3.4. Odebrání majetku z majetkové podstaty dlužníka	20
3.5. Nakládání a správa majetkové podstaty dlužníka.....	20
4. Způsoby zpeněžení ování majetkové podstaty.....	22
4.1. Ochrana předkupních práv při zpeněžení	23
4.2. Zpeněžení veřejnou dražbou.....	23
4.2.1. Dražebník, licitátor a další účastníci řízení	24
4.2.2. Postup před zahájením veřejné dražby	25
4.2.3. Průběh.....	26

4.2.4.	Způsoby zrušení dražby.....	26
4.3.	Zpeněžení prodejem movitých věcí a nemovitostí	28
4.4.	Zpeněžení prodejem mimo veřejnou dražbu	29
4.5.	Zpeněžení v dražbě provedené soudním exekutorem.....	31
4.5.1.	Požadavky pro zpeněžení – průběh před zahájením (smluvní podklady)	32
4.5.2.	Odměna exekutora/dražebníka	33
4.5.3.	Průběh exekuční dražby.....	33
4.5.4.	Předražek v rámci exekuční dražby.....	34
4.6.	Zpeněžení dlužníkovy podniku.....	34
4.7.	Zpeněžení zajištěného majetku.....	35
5.	Odměna insolvenčního správce.....	36
6.	Komparace	38
7.	Dotazník	40
7.1.	Otázka č. 1	40
7.2.	Otázka č. 2	42
7.3.	Otázka č. 3	43
7.4.	Otázka č. 4	45
7.5.	Otázka č. 5	46
7.6.	Otázka č. 6	47
7.7.	Otázka č. 7	48
8.	Závěr	49
9.	Zdroje	50
10.	Abstrakt.....	54
11.	Klíčová slova	54

1. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá zpeněžením majetkové podstaty v insolvenčním řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Základní výzkumné otázky se zaměřují na zpeněžení majetkové podstaty a jeho druhy, se kterými se v dnešní době můžeme v rámci insolvenčního řízení setkat. Další část této práce přibližuje význam tohoto prostředku a jeho nejproblematictější formy v praxi. Také však bude potřeba objasnit problémové instituty v otázkách zpeněžení majetkové podstaty v insolvenčním řízení, neboť toto téma je v poslední době čím dál více diskutováno, už jen s ohledem na současnou dobu. V samotném závěru se pokusím zhodnotit nejvyužívanější formy v praxi.

Téma diplomové práce jsem si vybral z důvodu již získaných zkušeností z praxe, díky které jsem našel v insolvenčním právu značnou zálibu. Samotné téma je také velice podstatné, jelikož se jedná o nejdůležitější část, která ovlivňuje výsledek uspokojení všech věřitelů napříč insolvenčními řízeními. I přes velké množství novel, které proběhly napříč insolvenčním zákonem, oblast zpeněžení byla aktualizována jen z části. Právě z tohoto důvodu bych chtěl poukázat na nejčastější způsoby zpeněžení v aktuální době, protože věřím, že preference ve volené způsoby zpeněžení se dosti změnily.

V historii jsme se setkali se zajištěnými věřiteli, kteří nezacházeli odpovědně se svou pozicí v insolvenčním řízení. Právě z tohoto důvodu budu takovéto problémové otázky analyzovat v praktické části této diplomové práce, a to na základě odpovědí respondentů ze spektra insolvenčních správců. Svá zjištěná tvrzení bych rád opřel o provedený výzkum, který bude spočívat v rozeslání dotazníku určitému počtu insolvenčních správců. Z výsledku se pokusím poukázat na aktuální trend ve zpeněžení, který bude vycházet přímo ze zkušenosti insolvenčních správců v praxi.

Dále můžeme očekávat vysvětlení základních pojmů jako jsou majetková podstata, či jaké subjekty se v řízení nacházejí. Tato diplomová práce pomůže pochopit samotný princip zpeněžení majetkové podstaty spolu s instituty, u kterých dojde k podrobnému vysvětlení. Spolu s vysvětlením institutů se hodlám zaměřit na proces zpeněžení. Tato diplomová práce nemusí sloužit pouze jako výukový materiál, ale může být základem pro zamyšlení, zdali není zapotřebí novelizovat i samotné zpeněžení v insolvenčním řízení.

Cílem této práce bude přiblížit, jakým způsobem probíhá zpeněžení majetku napříč insolvenčním řízení. Dále bude poukázáno na aktuální trendy ve zpeněžení majetkové podstaty. Tyto trendy budou podloženy nabytými zkušenostmi z odborné praxe absolvované v insolvenční kanceláři spolu s odbornou praxí absolvovanou u investičního fondu, který se

zabýval výkupem nemovitostí v insolvenčním řízení. Díky těmto nabytým zkušenostem dojde ke kritickému zhodnocení institutů zpeněžení, a to jak ze strany věřitelů, tak i insolvenčních správců. Dalším mým cílem bude zhodnocení samotných způsobů zpeněžení a zjištění, zdali jsou stále aktuální. Výsledná zjištění budou následně komparována se zahraničními předpisy. Zde bude poukázáno na rozdíly, které odlišují právní předpisy v problematice zpeněžení majetkové podstaty. Cíl této diplomové práce bude obsažen v pracovní hypotéze, která bude znít následovně: Jaké stávající způsoby zpeněžení majetkové podstaty jsou v dnešní době aktuální, popřípadě dochází k upřednostňování nových specifických forem zpeněžení?

V této práci budou využity teoretické a empirické vědecké metody. První část diplomové práce bude čistě teoretická. Dojde k vymezení všech subjektů insolvenčního řízení, majetkové podstaty a samotných způsobů zpeněžení. V této části bude právě využito teoretických metod, kterými budou syntéza, indukce a analýza. V další části dojde ke komparaci českého a polského právního řádu, a to přesněji insolvenčních zákonů. V závěru diplomové práce budou získané poznatky ze strany insolvenčních správců ověřeny pomocí empirické metody.

Pro teoretickou část této diplomové práce jsem nejvíce čerpal z monografií a komentářů, které napsali autoři zabývající se tématem insolvenčního řízení. V rámci monografií bylo využito publikace Aleny Witnerové a jejího kolektivu, kteří sepsali Civilní právo procesní, 3 aktualizované vydání, Praha: Leges, 2022. Dalším stěžním dílem v rámci monografií byla práce Hášové Jiřiny a Moravce Tomáše, kteří sepsali monografie Insolvenční řízení a Insolvenční řízení 2 vydání, Praha, C. H. Beck. Taktéž byla využita monografie Petra Smolíka, který sepsal Oddlužení v právním řádu ČR, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2016. Mezi další cennou monografií nesmím opomenout Úpadkové trestné činy v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, kterou sepsal František Púry. Insolvenční právo jsem nezapomněl kombinovat i s poledním významným autorem jako je Tomáš Richter, který sepsal Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Pro objasnění dražeb a dalších způsobů zpeněžení bylo využito Vladimíra Syručka, který se svým kolektivem sepsal monografii Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. Další část zdrojů tvoří komentáře, které jsou pro tuto práci taktéž stěžejní. Mezi komentáři, které se zabývají insolvenčním právem najdeme zejména Petra Sprinze s kolektivem, který sepsal Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace), Praha: C. H. Beck, 2022. Dalším důležitým zdrojem informací byl Tomáš Moravec se svým kolektivem, kteří sepsali Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Významnou autorkou pro zdroje informací byla taktéž Jiřina Hášová se svým kolektivem a jejich práce Insolvenční zákon: komentář. 3. vydání. V Praze:

C.H. Beck, 2018. Z řad komentářů zabývajících se veřejnými dražbami najdeme Adama Rakovského a kol. s komentářem Zákon o veřejných dražbách. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. Dále pro práci byl využit exekuční komentář jehož autorem je Karel Svoboda a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. Tento autor je taktéž autorem komentáře Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace), Praha: C. H. Beck, 2022.

2. Subjekty insolvenčního řízení

Mezi subjekty insolvenčního řízení patří dle § 9 InsZ insolvenční soud, dlužník, věřitelé dlužníka, insolvenční správce, státní zástupce a v neposlední řadě taktéž likvidátor dlužníka. Avšak subjekty, které se alespoň zdánlivě dotýkají tématu zpeněžení majetkové podstaty jsou pouze insolvenční soud, dlužník, věřitelé dlužníka a insolvenční správce. Z důvodů, že se s těmito procesními subjekty budeme setkávat napříč celou diplomovou prací, bych rád v následujících podkapitolách tyto procesní subjekty představil a krátce popsal.

2.1. Insolvenční soud

Soud do insolvenčního řízení vstupuje ex offio ze své úřední povinnosti. Tento vstup je proveden dle § 97 odst. 7) InsZ na základě insolvenčního návrhu podaného dlužníkem nebo jeho věřitelem, který uplatňuje svá práva vůči dlužníkovi. Funkcí insolvenčního soudu je průběžně vykonávat dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů, dále rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících ve smyslu § 10 písm. b) InsZ. Závěrem je důležité zmínit, že insolvenční soud v řízení rozhoduje vždy usnesením.¹

2.1.1. Věcná a místní příslušnost soudu

Vnitřní struktura soudní soustavy, v rámci insolvenčního řízení není upravena v občanském soudním řádu či v zákoně o zvláštních řízeních soudních. Tato úprava je provedena speciálně v insolvenčním zákoně. Vždy věcně příslušné na základě ustanovení § 7a InsZ jsou krajské soudy, které jsou oprávněny rozhodovat v řízeních jakožto soudy prvního stupně.² Zde je důležité zmínit má vlastní zjištění z praxe, a to že ne všechny krajské soudy a jejich pobočky vykonávají činnost insolvenčních soudů. Insolvenční řízení se nerozhodují na pobočkách soudů v Jihlavě a ve Zlíně. V případě odvolacího řízení budou věcně příslušné Vrchní soudy v Praze a Olomouci. Nejvyšší instancí pro případy dovolacího řízení vykonává Nejvyšší soud ČR v Brně.

2.2. Dlužník

V rámci souhrnné definice účastníků řízení v § 14 odst. 1) InsZ můžeme definovat, že účastníkem insolvenčního řízení mohou být pouze věřitelé a dlužníci. Nikomu dalšímu zákon v této oblasti práva nepřiznává. Výše uvedená definice však neplatí pro incidenční spory, ve

¹ JIRMÁSEK, Tomáš In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 5. října 2022], § 97, marg. č. 53. Dostupné z: databáze beck-online.cz,

² RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 178 s.

kterých se již setkáváme se žalobcem a žalovaným, kdy tyto subjekty může představovat kdokoliv. Právní úpravu incidenčního řízení však nenalezneme vymezenou v insolvenčním zákoně, nýbrž v občanském soudním řádu.

Samotného dlužníka tedy definujeme jako osobu, o jejichž právech a povinnostech má být v rámci insolvenčního řízení jednáno. Samotným dlužníkem je fyzická, popřípadě právnická osoba.³ Dle § 3 odst. 1) InsZ dlužníka můžeme dále definovat jako osobu evidující více než jednoho věřitele, u kterých má dluh ve formě peněžitého závazku, který je již 30 dní po splatnosti. Závěrem je důležité, aby samotný dlužník nebyl schopen tyto pohledávky splácet.

2.3. Uskupení věřitelů

V rámci insolvenčního řízení dlužníků se vytváří uskupení věřitelů v podobě věřitelských orgánů. Věřitelské orgány jsou složeny ze zajištěných a nezajištěných věřitelů, kdy samotné orgány jsou procesními subjekty a mohou tedy samostatně vystupovat v rámci insolvenčního řízení. Důvodem pro zakládání těchto orgánů je procesní ekonomie. Pokud nahlédneme opět do insolvenčního zákona, resp. do § 46 odst. 1) InsZ zjistíme, že věřitelské orgány se skládají ze tří procesních subjektů. Těmito subjekty jsou schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů. Tyto procesní subjekty jsou navzájem propojené.⁴

2.4. Individuální věřitelé

Jedná se o věřitele, kteří v rámci insolvenčního řízení vystupují jednotlivě, což znamená, že nevytvářejí skupiny v podobě věřitelských orgánů. Věřitelem může být fyzická a právnická podnikající osoba nebo nepodnikající fyzická osoba, která je věřitelem dlužníka a přihlásila se řádně ve stanovené lhůtě se svou pohledávkou do insolvenčního řízení. Vstupující věřitel je povinen mít právní subjektivitu, aby mohl vystupovat jako subjekt v insolvenčním řízení.⁵

V rámci celého insolvenčního řízení mají dle § 5 písm. b) InsZ všichni věřitelé stejné nebo obdobné postavení. Tato zásada odkazuje na čl. 37 odst. 3) LZPS. Zmíněné ustanovení má za úkol zajistit spravedlivé řízení, a to například zákazem poškozování nebo zvýhodňování věřitelů.⁶ Níže se seznámíme s věřiteli, se kterými se můžeme setkat v insolvenčním řízení.

³ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013, 16 s.

⁴ POHL, Tomáš. IN: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. 231 s.

⁵ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013, 17 s.

⁶ CHYTIL, Petr In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 14. října 2022], § 5, marg. č.6. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

2.4.1. Věřitelé přihlášení zákonem

Jedná se o neobvyklý institut v rámci insolvenčního práva, se kterým jsem se osobně nikdy v průběhu praxe nesetkal. Mezi tyto věřitele spadají subjekty, kterými jsou klienti tuzemských pojišťoven, zajišťoven nebo pojišťoven zahraničního státu, za kterými má klient pohledávku. Tato pohledávka vzniká v případě, jestliže je věřitel veden v účetní evidenci dlužníka. Samotné uspokojení pohledávek věřitele probíhá dle § 380 až § 381 InsZ, kdy bude použit pro řešení úpadku konkurz.⁷

2.4.2. Známí věřitelé

V této podkapitole se zaměříme na zahraniční věřitele neboli známé věřitele, kteří mají v našem právním řádu mnohem lepší postavení oproti standardním tuzemským věřitelům. Známého věřitele definujeme dle § 430 odst. 1) InsZ jakožto věřitele dlužníka, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie. Takového věřitele je insolvenční soud povinen zvlášť vyrozumět o zahájení insolvenčního řízení. Dle § 430 odst. 2) InsZ se od této povinnosti soud obvykle zproští, pokud zašle věřiteli rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení, rozhodnutí o úpadku a formulář pro přihlášení pohledávek. Tuto problematiku konkrétně definoval usnesením dne 11. 08. 2011 č. j. KSUL 44 INS 11234/2010, 2 VSPH 701/2011 - P93 - 13 Vrchní soud v Praze v rámci své rozhodovací činnosti. V případě, že nedojde k oznámení známému věřiteli o zahájení insolvenčního řízení, může tento věřitel podat přihlášku pohledávky, a to kdykoliv během řízení. Známý věřitel však může pohledávku přihlásit i po uplynutí lhůty, neboť neoznámením zahájení řízení jeho lhůta nezačala vůbec běžet.⁸

2.4.3. Věřitelé zajištěných pohledávek

Definici zajištěného věřitele nalezneme v § 2 písm. g) InsZ. Zajištěným věřitelem je subjekt, který má za dlužníkem pohledávku zajištěnou movitým či nemovitým majetkem, který patří do majetkové podstaty. Dále zákon hovoří o způsobu zajištění, které může mít podobu zástavního práva, zadržovacího práva, omezení převodu nemovitosti, zajištění převodu práva a postoupení pohledávky k zajištění, popřípadě další obdobné možnosti dle zahraniční legislativy. Nesmíme však opomenout, že zajištěným věřitelem může být i agent pro zajištění podle zákona o dluhopisech.

⁷ POHL, Tomáš. In: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, 281 s.

⁸ SEDLÁČEK, Dušan, JÍROVEC, Jakub. Přihlašování pohledávek zahraničních věřitelů v insolvenčním řízení. *EU Právní novinky*, [online databáze], 2012, č. 1, s. 2, [cit. 15. října 2022] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

Zajištěný věřitel musí svou přihlášku podat v zákonem stanovené lhůtě. V případě, že by věc zatížená zástavním právem byla přidána do majetkové podstaty dlužníka až po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek, má i přesto zajištěný věřitel svou vlastní lhůtu pro přihlášení pohledávky.⁹ To platí v případě, že má zajištěný věřitel za dlužníkem pohledávku, která je zajištěna majetkem dlužníka, tak i pro případy, kdy věřitel nemá přímo vůči dlužníkovi pohledávku, avšak má nárok na uspokojení jakožto třetí osoba.¹⁰

2.4.4. Věřitelé nezajištěných pohledávek

Tato skupina osob je tvořena největší částí věřitelů v insolvenčním řízení. Jedná se o věřitele, kteří jsou dle § 173 InsZ pro přihlášení do insolvenčního řízení povinni podat přihlášku pohledávky u insolvenčního soudu. Přihlášku je možné podat od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí o úpadku.

Dle § 136 odst. 2) písm. d) InsZ tato lhůta činí dva měsíce a začíná běžet zveřejněním zkráceného usnesení o úpadku. Tato lhůta však může být ve výjimečných případech prodloužena. Jedná se především o pohledávky vzniklé z trestného činu dlužníka, neuhrazení nájemného a náhrady škody z odmítnutí plnění o vzájemném plnění. K přihláškám se nepřihlíží, pokud byly dodány po uplynutí této lhůty. Soud však musí věřitelem pozdě podanou přihlášku odmítnout rozhodnutím o odmítnutí přihlášky dle § 185 InsZ.¹¹

Věřitel svou přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení podává na předem vytvořeném formuláři. Tento formulář může být předán insolvenčnímu soudu elektronickou cestou formou datové zprávy anebo v listinné podobě.¹² Mezi náležitosti podání dle § 8 odst. 1) InsPod se řadí kromě správné označení spisové značky a uvedení soudu společně se subjekty, také údaje o pohledávce. Pro řádnou kontrolu pohledávky je zapotřebí uvést veškeré údaje o povaze, výši a pořadí pohledávek.¹³

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2020, sp.zn. 29 NSČR 35/2019, bod 33.

¹⁰ HOROVÁ, Helena, SOMOL, Karel. Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*, [online databáze], 2012, č. 9, s. 24-26, [cit. 15. října 2022] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹¹ ZOUBEK, Hynek In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, § 136, marg. 22, [cit. 16. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹² ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, § 176, marg. 4, [cit. 16. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹³ Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

2.4.5. Věřitelé pohledávek za majetkovou podstatou

Jak již bylo výše řečeno, v rámci insolvenčního řízení je věřitel povinen přihlásit svou pohledávku, a to v případě že ji chce úspěšně uspokojit. V insolvenčním řízení však existují i pohledávky, které není potřeba přihlašovat. I přes nepřihlášení u těchto pohledávek dojde k plnému uspokojení. Tyto pohledávky se dělí na dvě skupiny. V první skupině nalezneme pohledávky, které dlužníkovi vznikly po zahájení insolvenčního řízení, popřípadě po vyhlášení moratoria, kdežto v druhé skupině pohledávek jsou pohledávky, které dlužníkovi vznikly po rozhodnutí o úpadku.¹⁴

2.4.6. Věřitelé pohledávek postavených na úroveň pohledávek za majetkovou podstatou

Jedná se o specifickou skupinu věřitelů, kterou zákon taxativně uvádí v § 169 odst. 1) InsZ. Pohledávky těchto věřitelů se uspokojují v plné výši, a to kdykoliv po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Řadíme mezi ně například pracovněprávní pohledávky dlužníkových zaměstnanců nebo pohledávky věřitelů na výživné ze zákona.¹⁵

2.5. Insolvenční správce

Pro správné specifikování, kdo může být insolvenčním správcem je zapotřebí nahlédnout do speciálního zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Práci insolvenčního správce může tedy vykonávat fyzická osoba, veřejná obchodní společnost nebo zahraniční společnost. Pro výkon činnosti insolvenčního správce je nesmírně důležitá trestní bezúhonnost, a to jak u fyzické osoby, tak u veřejných obchodních společností či zahraničních společností. Mezi další podmínky dle § 6 odst. 1) InsZ patří právní způsobilost subjektu k právům a povinnostem, ukončené vysokoškolské vzdělání magisterského programu, vykonaná odborná tří letá praxe související s výkonem práce insolvenčního správce a úspěšně složená insolvenční zkouška. Závěrem je důležité zmínit povinnost insolvenčních správců, a to mít uzavřenou pojistnou smlouvu spolu s personálním a materiálním zázemím. Pokud veškeré výše zmíněné podmínky byly splněny, bude zájemce o výkon povolání ministerstvem spravedlnosti ustanoven do seznamu insolvenčních správců.¹⁶

Následně bude mít insolvenční správce v rámci insolvenčního řízení roli ekonoma, účetního a právníka. Za úkol bude mít starat se o dlužníková aktiva. Tato práce bude spočívat

¹⁴ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013, 134 s.

¹⁵ SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 91. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁶ MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. 4. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, 81-84 s, § 21-23. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

v řádné evidenci, správě či následném zprocesování prodeje majetku. Na druhé straně správce bude kontrolovat, evidovat a uspokojovat dlužníkovy dluhy.¹⁷

Důležité je zmínit, že v rámci insolvenčního řízení správce nevystupuje v pozici orgánu veřejné moci, tedy autoritativně nemůže rozhodovat o právech a povinnostech účastníků.¹⁸

¹⁷ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 152 s.

¹⁸ Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 2101/09, bod III.

3. Majetková podstata dlužníka

Pokud budeme hovořit o majetkové podstatě dlužníka, tak definici nalezneme v § 2 písm. e) InsZ. Majetkovou podstatou je tedy veškerý majetek dlužníka, který je určený k uspokojení dlužníkových věřitelů. Zákonodárce v § 205 InsZ rozlišuje rozsah majetkové podstaty dle osoby, která insolvenční návrh podává.

V prvním případě dle § 205 odst. 1) InsZ, kdy je podání insolvenčního návrhu učiněno dlužníkem, je majetková podstata tvořena majetkem, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Nesmíme zapomínat, že do této majetkové podstaty spadá i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení. Účinky zahájení řízení ve smyslu § 101, 102 a 109 InsZ jsou spojené s oznámením zahájení insolvenčního řízení, které insolvenční soud provede zveřejněním vyhlášky v insolvenčním rejstříku. V opačném případě dle § 205 odst. 2) InsZ, dojde-li k podání insolvenčního návrhu věřitelem, do majetkové podstaty bude náležet majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky předběžného opatření. Tímto opatřením insolvenční soud omezil zcela nebo pouze z části právo dlužníka nakládat s jeho vlastním majetkem, či majetkem, který by mohl do majetku teprve patřit. Podmínky pro nařízení předběžného opatření ze strany insolvenčního soudu nalezneme v § 113 InsZ. To znamená, že v případě věřitelského návrhu nemusí vždy dojít k omezení práva dlužníka nakládat s majetkem.¹⁹

Nesmíme však zapomínat, že majetkem dlužníka není pouze výlučně vlastněný majetek. V případě, že je dlužník spoluvlastníkem majetku, který náleží do majetkové podstaty dlužníka, spadá taktéž jeho podíl na společném majetku do majetkové podstaty. Obvykle se s tímto případem setkáváme v rámci insolvenčního řízení u majetku, který spadá do společného jmění manželů. Pokud bychom chtěli do majetkové podstaty přidat majetek jiných osob, stanoví-li to zákon, tak při použití § 205 odst. 4 InsZ tak můžeme učinit, a to především, jde-li o případy plnění z neúčinných právních jednání.²⁰

3.1. Obsah majetkové podstaty dlužníka

Obsah majetkové podstaty je definován v § 206 InsZ, kdy je potřebné si uvědomit, že se jedná pouze o demonstrativní výčet, a to dle § 206 odst. 1) písm. j) InsZ. Do dlužníkovy majetkové podstaty tedy patří dle § 206 odst. 1) InsZ peněžní prostředky, jakožto zákonná

¹⁹ TARANDA, Petr. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. § 205, 804-806 s.

²⁰ POHL, Tomáš. In: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. 269 s.

platidla v podobě bankovek a mincí, dále věci movité a nemovité, podnik neboli obchodní závod dle NOZ, soubor věcí a věci hromadné, vkladní knížky, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry, obchodní podíly, dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, dlužníková mzda nebo plat.²¹

Na druhou stranu nesmíme zapomenout, že do majetkové podstaty nebude dle § 207 odst. 1) InsZ ve spojení s § 321 a § 322 odst. 1) a 2) OSŘ patřit majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Řadíme mezi něj obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické předměty a hotovost, která může být do výši dvojnásobku životního minima.²² Jako věci obvyklého vybavení domácnosti můžeme na základě judikatury nejvyššího soudu chápat věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění pracovních úkolů.²³

3.2. Zjišťování majetkové podstaty dlužníka

Pro vymezení obsahu majetkové podstaty je zapotřebí provedení samotného zjišťování majetkové podstaty dlužníka. Tento proces formou zjišťování majetkové podstaty provádí dle § 209 odst. 1) InsZ insolvenční správce, popřípadě předběžný insolvenční správce. Jedině insolvenční správce má pravomoc rozhodovat, zda majetek do majetkové podstaty přijme či nikoliv. Do této pravomoci nemá soud či věřitelský výbor právo zasahovat a nijak ji ovlivňovat.²⁴ Přičemž oba tito správci jsou vázáni řídit se pokyny insolvenčního soudu. Insolvenční správce od okamžiku úpadku dlužníka provádí zjišťování, popřípadě zajišťování majetku, který by mohl sloužit pro pozdější uspokojení věřitelů. Nemůže se pouze spoléhat na dokumentaci dlužníka, která byla při podání přihlášky či při zprávě o přezkumu předložena.²⁵ Samotný soud může pro zjištění úpadku provádět dokazování výsledkem svědků, a to v případě, že tak insolvenční soud uzná za vhodné.²⁶ Jestliže prozatím nedošlo k ustanovení správce, může dle § 209 odst. 2) InsZ rozhodovat soudce o opatřeních a způsobech jejich provedení, jsou-li potřebná ke zjištění majetkové podstaty.

²¹ SEDLÁK, Dušan. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání* (3. aktualizace) [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 30. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz. § 206, marg. 1-11.

²² ŠEVČÍK, Daniel, ŠEBESTA, Jiří. Majetková podstata a její zpeněžení. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 9, s. 33-35, [cit. 30. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.02.2004, č.j. 20 Cdo 180/2004.

²⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 06.11.2012, sp. zn. 3 VSPH 503/2012.

²⁵ MAREŠOVÁ, Marcela. Pohledávky dlužníka za třetími osobami. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 9, s. 36-37, [cit. 30. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz

²⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 12. 2020, sp. zn. 1 VSPH 1251/2020.

3.2.1. Součinnost osob při zjišťování majetkové podstaty

Primárním zdrojem informací pro zjišťování majetkové podstaty je pro insolvenčního správce či předběžného správce v případě fyzické osoby dlužník. Ten má ze zákona povinnost dle § 209 odst. 1) InsZ poskytnout při zjišťování majetkové podstaty veškerou součinnost. Dále musí dlužník dbát všech pokynů insolvenčního správce. Jedná-li se o dlužníka v podobě právnické osoby jakož tomu je v § 210 odst. 2) InsZ, poskytnutí součinnosti je povinné pro statutární orgán právnické osoby, jejich další členy nebo likvidátora. Pokud je v postavení statutárního orgánu více osob oprávněných jednat samostatně, může se insolvenční správce dožadovat splnění od kterékoliv z těchto osob. Zákon však myslí i na pokusy o úmyslné ztížení zjišťování majetkové podstaty, a to z důvodu odvolání či odstoupení osob. Tyto osoby mají za povinnost do tří měsíců od odstoupení být stále součinní insolvenčnímu správci. Dále výše zmíněné povinnosti může soud taktéž požadovat od společníků, zaměstnanců i členů právnické osoby, popřípadě zákonných zástupců fyzické osoby. V případě, že dlužník či vyzvaná osoba neposkytne insolvenčnímu správci dostatečnou součinnost pro zjištění majetkové podstaty, může insolvenční správce využít postupu dle § 211 odst. 3) InsZ. O toto ustanovení se insolvenční správce opírá při nečinnosti dlužníka. Insolvenční správce se v případě nedosažení úplného zjištění majetkové podstaty obrátí na insolvenční soud s příslušnými opatřeními.²⁷

Insolvenční správce při zjišťování majetkové podstaty dlužníka však nemusí spoléhat pouze na součinnost z dlužníkovy strany. Z tohoto důvodu zákon myslí i na součinnost orgánů veřejné správy, popřípadě dalších subjektů. Dle § 43 odst. 1) InsZ tuto součinnost poskytují orgány veřejné správy, konkrétně katastrální úřady, orgány evidující motorová vozidla a jiné další správní úřady. Dále mají povinnost poskytnout součinnost i notáři, soudní exekutoři, osoby evidující cenné papíry, finanční instituce, provozovatelé telekomunikačních služeb, provozovatelé poštovních služeb, a jiné osoby zabývající se přepravou zásilek, popřípadě i vydavatelé tisku. Tyto subjekty jsou povinny na vyžádání insolvenčního správce poskytnout potřebné informace o dlužníkovi. V případě, že vyzvaná osoba vlastní listiny, které by sloužily k objevení či zjištění majetku dlužníka, je povinna tyto dokumenty neprodleně insolvenčnímu správci vydat. Forma součinnosti, popřípadě způsob předání informací či listin, je dále upraven v § 44 InsZ.²⁸

²⁷ TARANDA, PETR. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018, § 210, 817 – 819 s.

²⁸ PÚRY, František. *Úpadkové trestné činy v České republice*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 99.

3.3. Výsledek zjišťování majetkové podstaty dlužníka

Výsledkem zjišťování majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení je soupis majetkové podstaty dle § 217 odst. 1) InsZ. Tento soupis je listinou vyhotovenou insolvenčním správcem, ve které eviduje veškerý majetek náležící do majetkové podstaty dlužníka. Po zapsání majetku dlužníka do soupisu vzniká insolvenčnímu správci dispoziční oprávnění, dle kterého může s majetkem začít nakládat, avšak pouze v mezích insolvenčního zákona. Tento soupis insolvenční správce může v průběhu insolvenčního řízení dlužníka aktualizovat na základě pokynů insolvenčního soudu a věřitelských výborů.²⁹ Soupis se provádí na elektronickém formuláři dle § 222 odst. 1) InsZ, přičemž veškeré náležitosti nalezneme v § 12 InsPod. Tento vzor je k dohledání na stránkách ministerstva spravedlnosti.³⁰ Samotný soupis bude následně neprodleně zveřejněn v insolvenčním rejstříku dle § 222 odst. 2) InsZ.

Dle § 221 InsZ tento soupis může být na požádání insolvenčního správce potvrzen podpisem ze strany dlužníka. Svým podpisem dlužník potvrzuje úplnost a správnost vyhotovení. Dlužník také může celý soupis nebo jeho část písemně odmítnout, a to při uvedení řádných důvodů. Zákon jako důvody pro odmítnutí přiznává nesprávnost soupisu.³¹ V případě, že dlužník podepíše prohlášení o správnosti soupisu, o kterém ví, že není úplné, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu. Tímto činem se dlužník dopouští toho, že ztěžuje výkon funkce insolvenčního správce, a tím ohrožuje účel insolvenčního řízení dle § 126 TrZ.³²

3.3.1. Ocenění položek soupisu dlužníka

Zákonodárce spolu se soupisem majetkové podstaty vyžaduje i ocenění položek soupisu majetkové podstaty. Dle § 219 InsZ ocenění majetku provádí insolvenční správce sám, přičemž vychází z údajů účetnictví dlužníka nebo z evidence vedené podle zvláštního předpisu. Věřitelský výbor však má pravomoc požadovat, aby ocenění provedl nezávislý a objektivní znalec. Dále dle § 219 odst. 3) InsZ spadá na případy, kdy je ocenění ze strany znalce povinné. Jedná se především o majetek, který je zajištěn zástavním právem, nebo dojde ke zpeněžení na základě pokynu zajištěného věřitele v konkurzu nebo oddlužení. Cílem je určit hodnotu oceňovaného majetku co nejobjektivněji, aby posléze mohlo dojít k řádnému uspokojení

²⁹ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013, 148-149 s.

³⁰ SEDLÁČEK, Dušan. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 31. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz. § 222, marg. 1-2.

³¹ SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 76-77.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 5 Tdo 1496/2010

věřitelů.³³ Nesmíme však zapomenout, že za výběr znalce odpovídá insolvenční správce.³⁴ V určitých případech, kdy je stanovena povinnost zhodnocení majetku znalcem, může insolvenční správce zamítnout vyhotovení, a to z toho důvodu, že by vyhotovení znaleckého posudku bylo neúčelné a zbytečně by zvyšovalo náklady insolvenčního řízení.³⁵

3.4. Odebrání majetku z majetkové podstaty dlužníka

V rámci majetkové podstaty dlužníka, umožňuje zákonodárce třetí osobě ochránit majetek, který by správně do majetkové podstaty spadat neměl. Mezi tyto možnosti spadá vyřazení, vyloučení nebo vynětí majetku.

Vyřazení majetku probíhá dle § 217 odst. 2) InsZ, kdy insolvenční správce vyřadí ze soupisu majetek, u kterého vyjde v průběhu insolvenčního řízení najevo, že nenáleží do majetkové podstaty. Nejčastějším důvodem pro vyřazení majetku je jednoznačnost práv třetích osob, která jsou silnější oproti právům dlužníka. Oproti tomu **vyloučení majetku** probíhá dle § 225 InsZ, kdy osoba odlišná od dlužníka tvrdí, že majetek vyznačený v majetkové podstatě do této podstaty nepatří. Bude se jednat o incidenční spor, který zahajuje třetí osoba u insolvenčního soudu do 30 dnů, kdy jí bylo doručeno vyznění o soupisu majetkové podstaty. Pro vyloučení majetku z majetkové podstaty jsou zapotřebí ze strany vylučovatele prokázat důvody pro vyloučení. Tyto důvody jsou například vlastnictví věci nebo nabytí vlastnictví po prohlášení konkurzu, aniž by došlo k porušení § 246 InsZ. Závěrem může vylučovatel prokázat i jiný výjimečný důvod. Jako poslední možnost může insolvenční správce dle § 227 InsZ z majetkové podstaty **vyjmout** věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, které nemohou sloužit k uspokojení věřitelů. Účelem tohoto ustanovení je zabránit zvyšujícím se nákladům majetkové podstaty za správu či pokusy při zpeněžení majetku, o kterém insolvenční správce ví, že u něj nikdy nedojde ke zpeněžení.³⁶

3.5. Nakládání a správa majetkové podstaty dlužníka

Zákonodárce v § 228 InsZ uvádí příklady, kterými se rozumí nakládání s majetkovou podstatou. Mezi tyto příklady patří právní úkony týkající se majetku náležejícího do majetkové podstaty; výkon práv a povinností akcionáře ohledně akcií zahrnutých do majetkové podstaty; výkon práv a povinností společníka jiné obchodní společnosti spojených s obchodním podílem

³³ SEDLÁČEK, Dušan. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání* (3. aktualizace) [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 2. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz, § 219, marg. č. 3.

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu, ze dne 28. 5. 2020, sp. zn. 29 ICdo 87/2018

³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze, ze dne 21. března 2016, 3 VSPH 1760/2015.

³⁶ JIRMÁSEK, Tomáš. Spory o rozsah majetkové podstaty. *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 19, s. 655-662 [cit. 3. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz

zahrnutým v majetkové podstatě; výkon členských práv a povinností člena družstva; rozhodování o výrobních, provozních a obchodních záležitostech podniku v majetkové podstatě; výkon práv a povinností zaměstnavatele ohledně zaměstnanců dlužníka; výkon průmyslových práv, rozhodování o obchodních tajemstvích; plnění povinností podle předpisů o daních a další předpisů; vedení účetnictví; plnění evidenčních povinností; výkon dalších práv a povinností týkajících se majetkové podstaty. Jak již z tohoto ustanovení vyplývá, jedná se o demonstrativní výčet příkladů, které mohou být doplněny.

Nesmíme však zaměňovat pojem nakládání s majetkovou podstatou se správou majetkové podstaty. Správa majetkové podstaty je definována v § 230 InsZ. Dle tohoto ustanovení můžeme říct, že se jedná o činnost, popřípadě jednání nebo opatření z ní vyplývající, a to v případě, že směřují k zamezení znehodnocování majetkové podstaty nebo dohlížení na správné využívání majetkové podstaty. Aby se majetková podstata rozmnožila, lze-li takovou situaci rozumně očekávat, je zapotřebí, aby došlo k vymožení pohledávek dlužníka z neplatných nebo neúčinných smluv. Pro rozlišení nakládání a správy majetkové podstaty je důležité si uvědomit, že při nakládání s majetkovou podstatou se jedná o přímý výkon práv a povinností spojených s majetkem dlužníka, oproti tomu při správě majetkové podstaty dochází k jednání, které se snaží zamezit zničení či znehodnocení majetku, popřípadě i jeho možné rozmnožení.³⁷

³⁷ POHL, Tomáš. In: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. 279–280 s.

4. Způsoby zpeněžení majetkové podstaty

Zpeněžení majetkové podstaty můžeme chápat jako převod majetku za účelem směnění veškerého zpeněžitelného majetku dlužníka na peníze dle § 283 odst. 1) InsZ. Tento převod se provádí pro maximální uspokojení přihlášených věřitelů v insolvenčním řízení. Dále za účelem zpeněžení můžeme přistoupit ke zpeněžení bankovních účtů a peněžní hotovosti dlužníka. V případě, že je dlužník vlastníkem pohledávek třetích osob, může dojít k jejich úplatnému převodu. Insolvenční správce není omezen na ujednáních, které si dlužník a třetí strany společně sjednali. Majetek, který bude směněn je vybírán insolvenčním správcem a náleží do majetkové podstaty. Dlužníci mnohdy nemají na bankovních účtech žádná aktiva, která by mohla uspokojit věřitele. V tomto případě musíme přistoupit ke zpeněžení dražšího movitého či nemovitého majetku za účelem uspokojení pohledávek. Avšak ve většině z případů dlužníci takovýto movitý či nemovitý majetek také nevlastní. Jako další možnost získání plnění je zde varianta, kdy insolvenční správce má pravomoc poskytnout majetek dlužníka pro nájemní vztah. V této variantě je z dlouhodobějšího hlediska možné získat větší a pravidelnější uspokojení věřitelů, než kdyby byl majetek prodán. Je tedy na osobě správce, jak s tímto majetkem z pozice řádného hospodáře bude vynaloženo.³⁸

Na základě § 283 odst. 2) InsZ smí insolvenční správce přistoupit ke zpeněžení majetkové podstaty až po nabytí právní moci rozhodnutí o prohlášení konkurzu. Nejdříve však až po první schůzi věřitelů. Tento postup nemusí být ze strany insolvenčního správce dodržen v případě, že by byla některá z věcí v majetkové podstatě bezprostředně ohrožena zkárou, znehodnocením nebo by insolvenční soud udělil zvláštní výjimku. Nesmíme však zapomenout, že zpeněžení majetkové podstaty neprobíhá jen v konkurzu, ale také v oddlužení. V § 408 odst. 1) InsZ zjistíme, že účinky schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty ve věcech majetku, který spadá do majetkové podstaty dlužníka, má stejné účinky jako by se jednalo o případy konkurzu. Proto v případě zpeněžení majetku v oddlužení, použijeme ustanovení § 283 InsZ a následující.

V případě zpeněžení majetkové podstaty je insolvenční správce oprávněn použit veřejnou dražbu, prodej movitých a nemovitých věcí dle zákonné úpravy zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu, prodej mimo dražbu či zpeněžení soudním exekutorem. Výběr způsobu zpeněžení insolvenčního správce může být ovlivněn zajištěným věřitelem, věřitelským

³⁸ SPRINZ, Petr, NOVOPACKÝ, Lukáš. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, §283, marg. č. 2, [cit. 14. ledna 2023]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://databaze.beck-online.cz).

výborem nebo soudem. Věřitelský výbor a zajištěný věřitel udělují insolvenčnímu správci právo zpeněžit majetek a dále i pokyn, jakým způsobem a v jaké výši bude zpeněžení provedeno. V případě, že věřitelský výbor nebude souhlasit se zvoleným způsobem insolvenčního správce, dojde ke schůzi věřitelů dle § 46 odst. 2) InsZ a bude se rozhodovat o této věci.³⁹

4.1. Ochrana předkupních práv při zpeněžení

Insolvenční správce při zpeněžení musí dodržet povinnost řádného hospodáře, a tím tedy zpeněžit majetek za nejvyšší nabídku, aby došlo k co největšímu uspokojení věřitelů. Tuto povinnost však insolvenčním správcům občas ztěžují předkupní práva a práva třetích osob. Z tohoto důvodu nesmíme zapomínat, že insolvenční správce je při zpeněžení vázán zákonným předkupním právem dle § 284 odst. 2) InsZ. Oproti tomu u smluvního předkupního práva není insolvenční správce vázán vůbec. Dle § 284 odst. 3) InsZ je insolvenční správce povinen nabídnout převod vlastnických práv bytové jednotky, která spadá do majetkové podstaty, a to osobám dle § 1188 NOZ. Spolu s tímto musíme myslet na práva nájemců, která dle tohoto ustanovení mají taktéž řádné předkupní právo dle zákona o vlastnictví bytů.

4.2. Zpeněžení veřejnou dražbou

V § 287 InsZ zjistíme, že veřejnou dražbu provádí určený dražebník, a to na návrh insolvenčního správce. Pro platné provedení zpeněžení formou veřejné dražby je zapotřebí schválení smlouvy mezi insolvenčním správcem a pověřeným dražebníkem. Tuto smlouvu nám schvaluje věřitelský výbor. Více informací k tomuto zpeněžení nám zákon nedodává. Na druhou stranu nás insolvenční zákon odkazuje na zvláštní právní předpis, kterým je zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů.

Veřejnou dražbu můžeme definovat dle občanského zákoníku nebo dle zákona o veřejných dražbách. Samotná dražba dle § 1771 NOZ je speciální způsob prodeje majetku, u kterého dochází k uzavření smlouvy formou příklepu. Pro veřejnou dražbu je specifické, že v dražebníkem stanovené době mezi sebou soutěží určitý počet zájemců. Podmínkou vstupu je dražební jistota. Tito zájemci činní nejlepší nabídky, které směřují k uzavření smlouvy, avšak pokud je podána nabídka vyšší, předchozí nabídka se ruší. Zájemci však nemusí vždy soutěžit o nejvýhodnější nabídku dle § 1772 NOZ jakožto cenu. Ve výjimečných případech totiž

³⁹ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. 179-180 s.

můžeme soutěžit o nejvyšší kvantitativní vyjádření hodnoty.⁴⁰ Na rozdíl dle § 2 písm. a) VdrZ můžeme za veřejnou dražbu považovat veřejné jednání, kdy je cílem převést vlastnické nebo jiné právo k věci, kterou dražebník draží. Samotnou dražbu je možné zahájit pouze na návrh.

4.2.1. Dražebník, licitátor a další účastníci řízení

Účastníci veřejné dražby jsou v zákoně negativně definováni. Dle § 3 VdrZ je účastníkem veřejné dražby stát a fyzická nebo právnická osoba, která není omezena na nabývání vlastnických práv, popřípadě nemá žádná jiná omezení z důvodu prohlášení konkurzu nebo insolvenčního návrhu na danou osobu, a to až po dobu tří let od právní moci rozhodnutí soudu. Dále je zde povinnost, která nám poskytuje možnost soutěžení o předmět dražby, a to včasné uhrazení dražební jistoty. Osoby, které ji neuhradí nebo uhradí ale již po uplynutí stanovené lhůty, nebudou mít možnost dražit. Závěrem musíme zmínit, že účastníkem dražby nesmí být dražebník organizující dražbu či osoba dražebníkovi blízká.

Dražebník je dle § 2 písm. e) VdrZ osoba, kterou zákonodárce opravňuje k pořádání dražeb. Jeli předmětem majetek, který patří územnímu samosprávnému celku nebo státu, mohou být samotní vlastníci i v pozici dražebníka. Jak již bylo výše zmíněno, práce dražebníka začíná na základě smlouvy uzavřené s navrhovatelem. Jeho úkolem je příprava samotné dražby, vyhotovení a zveřejnění dražební vyhlášky. Další z úkolů dražebníka je zajistit místo, kde se dražba uskuteční, a to buď fyzicky nebo na datové síti. Dražebník také přijímá dražební jistoty ve formě bankovního převodu, hotovosti nebo bankovních záruk a v neposlední řadě rozhoduje o tom, kdo splnil podmínky pro připuštění k dražbě. Po samotné dražbě vyhotovuje protokol o průběhu dražby a neúspěšným účastníkům vrací dražební jistotu. V případě vydražení předmětu dražby zajišťuje převod peněz a vlastnických práv k vydraženému předmětu. Za účelem prokázání dražebník vystavuje potvrzení o nabytí vlastnického práva.⁴¹ I když to tak na první pohled při nedobrovolných dražbách může vypadat, jedná-li se o soukromého dražebníka, nikdy o něm nemůžeme mluvit jako o úřední osobě ve smyslu § 3 odst. 1) písm. b) OdpŠZ.⁴²

Licitátor je mnohdy velice opomíjená osoba, která má v rámci dražby poměrně velkou odpovědnost za správné provedení dražby. V rámci průběhu veřejné dražby je právě tato osoba subjektem, který se snaží zajistit co nejvyšší nabídku ze stran účastníků. Licitátor musí být tedy právník s duchem psychologa nebo dobrého prodejce. Jeho úkolem je vyburcovat účastníky k největšímu počtu příhozů. Licitátorem dle § 8 VdrZ může být pouze fyzická osoba, která je

⁴⁰ HULMÁK, Milan. Veřejná dražba v občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2022, č. 4, s. 115-120 [cit. 16. ledna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz

⁴¹ RAKOVSKÝ, Adam, LÍZNEROVÁ, Jana. In: RAKOVSKÝ, Adam a kol. *Zákon o veřejných dražbách. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019, § 2, s. 31, marg. č. 9–10. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. 30 Cdo 2945/2019

svéprávná a fyzicky způsobilá k vykonávání této činnosti. Pokud si tento požadavek zjednodušíme, potřebujeme svéprávnou osobu, která nemá zrakové či sluchové problémy a má končetinu ve které zvládne udržet kladívko.⁴³

4.2.2. Postup před zahájením veřejné dražby

Něž insolvenční správce přistoupí k úkonům směřujícím ke zpeněžení formou veřejné dražby, musí zkontrolovat, zdali na předmětném majetku nevázne předkupní právo třetí osoby nebo osoby oprávněné ze zákonného předkupního práva. V takovém případě je insolvenční správce povinen tuto osobu písemně vyzvat dle § 17 odst. 5) VdrZ. Pokud tohoto práva nebude využito, tak následně může insolvenční správce přistoupit ke zpeněžení formou veřejné dražby.⁴⁴

V našem případě v rámci zpeněžení majetkové podstaty se bude jednat vždy o dražbu dobrovolnou, a proto budeme používat ustanovení § 17 až § 35 VdrZ. Jak již bylo výše zmíněno, je zapotřebí uzavřít smlouvu o provedení dražby mezi insolvenčním správcem a dražebníkem. Souhlas soudu se smlouvou není v tomto případě zákonem žádán. Tato smlouva musí být dle § 39 VdrZ písemná, musí obsahovat řádně definovaný předmět dražby, označení navrhovatele a dražebníka a nejnižší podání spolu s odměnou dražebníka. V případě možného snížení nejnižšího podání licitátorem, musí být jasně uvedeno na jakou nejnižší částku může licitátor toto podání snížit. Samotná odměna nemusí být ujednána napřímo, můžeme se setkat i s pouhým způsobem určení ceny. Dále nesmíme zapomínat, že v případech dražby nemovité věci budou zapotřebí úředně ověřené podpisy insolvenčního správce a dražebníka.⁴⁵

Dále do postupu před zahájením dražby musíme připojit výši odměny pro dražebníka dle § 18 VdrZ. Výše odměny nebo alespoň její určení musí být sjednáno v písemné podobě ve smlouvě o provedení dražby, kdy musí dojít k odsouhlasení věřitelským výborem nebo zajištěným věřitelem. Ustanovení § 18 odst. 3) VdrZ nám definuje výši odměny pro případy, kdy návrh podává insolvenční správce v rámci insolvenčního řízení. Právě v tomto případě nesmí být odměna dražebníka vyšší než 10 % z vydražené částky, avšak nejvýše může dražebník získat 1 000 000 Kč, který bude zvýšený o 1 % z částky přesahující nad 10 000 000 Kč. V případech zmařené dražby, se kterou se často setkáváme v rámci insolvenčního řízení, nám vznikají problémy právě s odměnou dražebníka. Ustálená judikatura Nejvyššího soudu ČR však dovodila, že soudy nebudou náklady dražebníkům snižovat a bude

⁴³ PAVLÍČEK, Petr. In: SYRUČEK, Vladimír a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2020, s. 520-521. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴⁴ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 58 Co 108/2017

⁴⁵ KOTOUČOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. 4. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2021, §287, s. 1058–1060. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

docházet k potvrzení či možnému navýšení dle reálných nákladů.⁴⁶

Dražební vyhláška je listina, kterou vydává dražebník v rámci připravované dražby. Úpravu dražební vyhlášky nalezneme v § 20 VdrZ. Vyhláška musí kopírovat sjednané podmínky a informace dle uzavřené smlouvy s insolvenčním správcem. Dražební vyhláška může být buď v listinné nebo elektronické podobě. Tato vyhláška se vydává, aby se případní zájemci mohli seznámit s draženým předmětem a samotnou dražbou. Tímto jsou myšleny informace, kdy dražba začíná, kde bude probíhat, jak dražba bude probíhat, jakým způsobem budou účastníci přihazovat, popřípadě kdy a jak dražba končí. V neposlední řadě zde nalezneme informace k dražební jistotě, která je podmínkou pro vstup.⁴⁷

4.2.3. Průběh

Dle § 23 VdrZ musí být stanoven časový prostor pro vpuštění účastníků a státních úředníků, kteří vykonávají kontrolu nad dražbou. Spolu s účastníky je přítomna i veřejnost, která se dražby neúčastní. Samotnou dražbu zahajuje licitátor v čase, který byl stanoven v dražební vyhlášce. Průběh dražby vede sám licitátor, který se obrací na okruh účastníků s výzvou k podávání nabídek a přehazování nabídek. Licitátor ukončuje dražbu příklepem, a to v okamžiku, kdy osoba za předem stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku a žádný jiný z účastníků neučiní nové nejvyšší podání. Musíme však podotknout, že příklepem přechází vlastnické právo k předmětu dražby na nového vlastníka. Závěrem je důležité zmínit, že samotná dražba je ukončena taktéž příklepem v případě, že žádný z účastníků neučiní nejnižší podání.⁴⁸

4.2.4. Způsoby zrušení dražby

Upuštění od dražby je jediný způsob, jakým lze docílit zrušení dražby ještě před samotným provedením dražby. V případě, že tak osoba učiní, musí dražebník dle § 22 odst. 3) VdrZ informovat všechny osoby, jakožto vlastníka, osoby nakládající s věcí, jednatele právnické osoby, popřípadě Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jedná-li se o věci týkající se organizační složky státu. Dále lze upustit od dražby dle § 22 odst. 1) VdrZ na základě písemného pokynu vlastníka. V tomto pokynu musí být doloženo, že navrhovatel není oprávněn navrhnout dražbu, je-li smlouva neplatná, nebo pokud bylo zahájeno insolvenční řízení, které míří na předmět dražby. Celkový výčet nalezneme ve zmíněném ustanovení. V případě, že bude

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 21 Cdo 1063/2018

⁴⁷ LÍZNEROVÁ, Jana. In: RAKOVSKÝ, Adam a kol. *Zákon o veřejných dražbách. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019, § 20, s. 246–255, marg. č. 1–2, Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴⁸ PAVLÍČEK, Petr. In: SYRUČEK, Vladimír a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 521–523, Dostupné z: databáze beck-online.cz.

třetí osoba podávat žalobu na upuštění od dražby, ve které se bude provádět zpeněžení majetku v rámci insolvenčního řízení, rozhodl Vrchní soud v Praze, že věcně příslušné jsou prvostupňové okresní civilní soudy. Vrchní soud tak učinil, aby do budoucna zabránil sporům o příslušnost mezi okresními soudy a krajskými insolvenčními soudy. Krajské soudy tedy nejsou oprávněny v této věci rozhodovat, protože tento spor nespadá do jejich kompetencí dle §159 odst. 1) InsZ.⁴⁹

Jako druhou možnost zde máme **zmaření veřejné dražby**. Toto zmaření může způsobit pouze vydražitel, který zvítězil ve dražbě se svým nejvyšším příhozem. Jeho čin spočívá ve včasné nedoplnění částky, za kterou předmět dražby vydražil. Aby těmto situacím dražebník předcházel, je v každé dražební vyhlášce určena lhůta k doplacení zbylé částky pro případ, že účastník vydraží předmět dražby. Tato lhůta je striktně daná a nelze ji žádným způsobem prodloužit. V případě, že do určitého data nebude zaplacená celá částka, a to i kdyby chyběla 1 Kč, dojde k marnému uplynutí lhůty. Toto uplynutí lhůty má pro vydražitele negativní důsledky v podobě ztráty vlastnického práva, nemožnosti se účastnit dalšího kola a dále povinnosti nahradit dražebníkovi náklady za zmařenou dražbu spolu s náklady na budoucí opakovanou dražbu, kterou bude muset dražebník znovu připravit. V případě zmaření dle § 24 odst. 2) VdrZ musí o této situaci dražebník vyrozumět osoby stejně jako je tomu při upuštění od dražby.⁵⁰

Jako třetí možnost zákonodárce přiznává prohlášení **neplatnosti veřejné dražby**. K tomuto způsobu může dojít pouze dle § 24 odst. 3) VdrZ, kdy věcně legitimovaný je pouze ten, kdo je účastníkem dražby a bylo zasaženo do jeho práv. Dále je legitimován insolvenční správce, osoba s předkupním právem, osoba oprávněná z práva na přednostní nabytí draženého předmětu nebo osoba, které bylo vykonatelným rozhodnutím zakázáno s předmětem dražby nakládat. V případě, že dražebník neupustí od dražby, mohou výše jmenované subjekty podat žalobu k prvostupňovému okresnímu soudu, který je místně příslušný k projednání věci.⁵¹ V případě, že by žalobu na neplatnost podával insolvenční správce, bude věcně legitimovaný taktéž okresní soud. Krajský insolvenční soud nemá právo omezit třetí osobu nařízením předběžného opatření z důvodu civilního sporu, který se týká smluvního vztahu mezi insolvenčním správcem a dražebníkem.⁵²

⁴⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 6. 2021, sp. zn. Ncp 418/2021, body 11-12.

⁵⁰ HRADIL, J., VALEŠOVÁ, R. *Zákon o veřejných dražbách: Praktický komentář*. Wolters Kluwer, 2017, § 24, bod 1. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁵¹ SPRINZ, Petr, NOVOPACKÝ, Lukáš. In: SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon. 1. vydání (3. aktualizace)* [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, [cit. 20. ledna 2023]. § 287, marg. č. 11. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](http://databaze.beck-online.cz).

⁵² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 3. 2015, sp. zn. 2481 /2014

4.3. Zpeněžení prodejem movitých věcí a nemovitostí

V tomto případě se setkáváme se zpeněžením, které bude provádět soud. Můžeme s jistotou říct, že se jedná o způsob zpeněžení, ve kterém vzniká nejméně soudních sporů. Důvodem je, že soud v rámci tohoto zpeněžení musí hlídat veškeré náležitosti a sám řídí zpeněžení majetku, čímž dochází k omezení možných podvodů, zkracování či podhodnocení předmětu prodeje. Právě z tohoto důvodu nám vzniká negativní faktor v podobě dlouho trvajících prodeje. Jedná se o nejzdlouhavější způsob zpeněžení, se kterým jsem se však nikdy osobně nesetkal. Insolvenční správce chce vždy co nejdříve uspokojit veškeré pohledávky dlužníka tak, aby samotné insolvenční řízení bylo co nejdříve skončeno a nezatěžovalo osobu dlužníka.

Insolvenční správce po výběru tohoto typu zpeněžení opět potřebuje souhlas věřitelského výboru, stejně jako tomu bylo u předchozího zpeněžení. Dle § 288 odst. 1) InsZ se samotný prodej movitých či nemovitých věcí bude řídit ustanoveními občanského soudního řádu. Samotného prodeje se zhostí soud, kterému bude podán návrh ze strany insolvenčního správce. Jediným účastníkem následného řízení bude pouze osoba insolvenčního správce. Pro podání návrhu bude věcně příslušný exekuční okresní soud a to dle § 9 odst. 1) OSŘ. Dále při podávání návrhu budeme muset zohlednit místní příslušnost dle předmětu věci. Jestliže správce bude chtít zpeněžit movitou věc, bude místní příslušnost určena dle obvodu sídla insolvenčního správce, a to na základě § 85 odst. 4) OSŘ. V případě zpeněžení nemovité věci nebo podniku se budeme muset řídit dle § 252 odst. 4) OSŘ, kdy místní příslušnost je určena obvodem, kde se předmět zpeněžení nachází.⁵³

Soud dle § 288 odst. 2) InsZ nařídí samotný prodej předmětu, jestliže návrh obsahoval veškeré podstatné náležitosti. Mezi tyto náležitosti patří rozhodnutí o prohlášení konkurzu, soupis majetkové podstaty potvrzený insolvenčním soudem spolu se souhlasem věřitelského výboru, který s tímto způsobem zpeněžení souhlasí. Pokud nebude mít veškeré náležitosti, okresní soud k prodeji nepřistoupí.

V případě, že správce splnil veškeré náležitosti dle § 288 odst. 3) InsZ soud vydá ve vykonávacím řízení rozhodnutí, které se doručuje pouze správci, který se jako jediný může odvolat. Následný prodej pak bude probíhat formou soudní dražby dle občanského soudního řádu.

⁵³ BROŽ, Jaroslav. IN: KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, §288, odst. 1. Dostupné z: www.aspi.cz.

4.4. Zpeněžení prodejem mimo veřejnou dražbu

Tento způsob zpeněžení je jediný, ve kterém má insolvenční správce téměř volnou ruku. Správce si sám určuje pravidla i způsob, jakým předmět zpeněží. Dále vzniká insolvenčnímu správci možnost vytvořit prodej tak, aby měl co největší uspokojení. Může tedy pro každý předmět zpeněžení vymyslet prodej přesně na míru pro maximalizování zisku. V rámci tohoto zpeněžení se setkáváme s různými variantami prodeje. Právě proto můžeme říct, že se jedná o jedno z nejpoužívanějších způsobů zpeněžení mezi insolvenčními správci.

K samotnému prodeji mimo veřejnou dražbu může insolvenční správce přistoupit tehdy, jestliže byl získán již výše zmíněný souhlas věřitelského výboru. Nyní však musí navíc získat taky souhlas insolvenčního soudu, který má pravomoc stanovit podmínky prodeje, jako je například minimální cena. V případě stanovení podmínek ze strany insolvenčního soudu nemá insolvenční správce žádnou možnost obejít tyto podmínky. Dle § 289 odst. 1) InsZ pokud správce nezíská souhlasy před provedením prodeje, smlouvy tak nenabývají účinnosti. Účinnost smlouvy může však insolvenční správce zhojit získáním dodatečného souhlasu. Dále dle tohoto ustanovení není souhlas věřitelského výboru či insolvenčního soudu zapotřebí v případech, kdy jsou předměty zpeněžení ohroženy zkázou, popřípadě znehodnoceny a věci běžně zcizovány při pokračování provozu podniku dlužníka. Tento okamžitý prodej nám může předmět mnohdy zachránit, proto insolvenční správce nemůže dlouho vyčkávat.⁵⁴

V případě, že insolvenční správce zjistí, že za stanovených podmínek nelze předmět zpeněžení prodat, může insolvenční správce požádat o změnu souhlasu. Tento souhlas musí být opět potvrzený, a to jak ze strany insolvenčního soudu, tak věřitelského výboru. Insolvenční soud v takovém případě rozhodne usnesením. Změna souhlasu je nejčastějším případem, kdy je hodnota předmětu zpeněžení znaleckým posudkem přemrštěna a soud se řídí dle tohoto posudku.⁵⁵ Dále je důležité zmínit, že dle ustálené judikatury vrchních soudů pro případy, kdy insolvenční soud vydá rozhodnutí ve věci změny souhlasu, došla praxe k závěru, že insolvenční soud činí svou dohledací činnost dle § 11 odst. 1) InsZ. Právě proti těmto rozhodnutím není možné podat odvolání i přes nesouhlas dlužníků.⁵⁶

Pro samotný prodej mimo dražbu je nutné si stanovit cenu prodáváného předmětu. Tato cena lze určit odhadem insolvenčního správce nebo vytvořením znaleckého posudku, který vytvoří znalec v daném oboru. V praxi insolvenční správci ke znaleckým posudkům přistupují

⁵⁴ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. 180 s.

⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 2. 2017, sp. zn. 2 VSPH 2324/2016

⁵⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 1. 2014, sp. zn. 3 VSPH 1381/2013

v případech, kdy je předmět zpeněžení značné hodnoty. U předmětů zpeněžení s nízkou hodnotou přistupují insolvenční správci k vlastnímu odhadu, aby zbytečně nezatěžovali insolvenční řízení dlužníka dalšími pohledávkami. Insolvenční správce dle § 289 odst. 2) InsZ při prodeji mimo dražbu stanovuje výši kupní ceny odhadem. Do tohoto odhadu však musí při stanovování výše kupní ceny zohlednit i budoucí náklady, které je zapotřebí vynaložit na správu zpeněžovaného majetku. Dále Ústavní soud ČR schvaluje praxi soudů, kdy i přes určení ceny znaleckým posudkem nemůžeme nikdy dojít k reálné ceně v čase a místě. Vždy bude reálná cena jiná než ta stanovená. Soudy akceptují cenu nižší, než je cena určená znaleckým posudkem, a to na základě znění ustanovení § 289 odst. 2) InsZ.⁵⁷

Jestliže dojde k prodeji předmětu zpeněžení, vzniká právo namítat platnost uzavřené smlouvy. Tato žaloba musí být uplatněna u krajského insolvenčního soudu, kde je vedeno insolvenční řízení dlužníka. Ustanovení § 289 odst. 3) InsZ nijak nedefinuje podobu uplatněné žaloby. Avšak z ustálené judikatury Nejvyššího soudu ČR vyplývá, že v případě namítnutí platnosti již uzavřené smlouvy je možné podat pouze žalobou na neplatnost smlouvy o zpeněžení. Jakékoliv jiné žaloby, jako například žaloby na zaplacení, budou krajským soudem zamítnuty.⁵⁸

Další podmínka je opět upravena dle § 289 odst. 3) InsZ, kdy platnost může namítat osoba do tří měsíců ode dne zveřejnění smlouvy v insolvenčním rejstříku. Lhůtu tří měsíců lze prodloužit jen v jediném případě, a to, jestliže nabyvatel nenabyl předmět zpeněžení v dobré víře. V tomto případě může osoba podat žalobu na neplatnost i po uplynutí lhůty. Problém však mezi krajskými soudy vznikal v otázce, jakým způsobem má dojít ke zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Tuto problematiku nám však opět vyřešila judikatura vrchních soudů. Jestliže krajský insolvenční soud uveřejnil smlouvu jako přílohu spolu s žádostí o udělení souhlasu k vydání zpeněžení zajištěnému věřiteli, která se uzavřela v rámci zpeněžení mimo dražbu, nemůže nám toto jednání zapříčinit běh tří měsíční lhůty pro uplatnění žaloby na neplatnost smlouvy.⁵⁹ Dále nám judikatura rozšiřuje podmínku zveřejnění tak, že kupní smlouva musí být zveřejněna samostatně v insolvenčním rejstříku. Tím dojde k zajištění práv třetích osob, kdy kupní smlouva bude řádně nalezena a bude dostupná pro všechny osoby, ať už se v insolvenčním rejstříku vyznaží nebo nevyznaží. V případě nesplnění této podmínky ze strany soudů nám nezačne řádně běžet tří měsíční lhůta.⁶⁰

⁵⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2022, sp. zn. II. ÚS 3216/22

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1965/2018

⁵⁹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 1. 2017, sp. zn. 4 VSOL 922/2016

⁶⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2018, sp. zn. 104 VSPH 942/2018, bod 18.

Jak jsem již zmínil, tento způsob zpeněžení je mezi insolvenčními správci velice oblíbený. A to nejen pro jeho rychlost, ale hlavně pro možnost variant, které insolvenčním správcům nabízí. Možnosti, které správci mají, nenajdeme nikde v rámci insolvenčního zákona upravené. Insolvenční správce si může vybrat přímý prodej, aukční internetové portály, prodej přes zprostředkovatele, výběrové řízení či obálkovou metodu.⁶¹

4.5. Zpeněžení v dražbě provedené soudním exekutorem

Jako předposlední možnost zákon insolvenčnímu správci nabízí možnost zpeněžení majetku soudním exekutorem dle § 289a InsZ. Tuto možnost nám zákonodárce přidal novelou v roce 2017. Pokud by insolvenční správce zpeněžil touto formou majetek ještě před účinností této novely, tak by provedené zpeněžení nebylo platné. Tím, že taxativní výčet § 286 InsZ tehdy tuto variantu neupravoval, tak by se insolvenční správce dopouštěl porušení povinnosti vykonávat svou funkci s řádnou a odbornou péčí.⁶²

Jak již bylo řečeno dle § 289a odst. 1) InsZ, jestliže si insolvenční správce zvolí tento způsob zpeněžení, bude proveden exekutorem dle ustanovení zvláštního předpisu. Zvláštním předpisem v našem případě je § 76 odst. 2) ExřZ, kdy exekutor bude provádět dražbu movité či nemovité věci na návrh oprávněné osoby disponovat s věcí. V našem případě se bude jednat o návrh insolvenčního správce. Pokud budou splněny veškeré náležitosti, exekutor může provádět jak dražbu veřejnoprávní, tak i její opak, tedy dražbu soukromoprávní. Nyní si musíme určit o jakou dražbu se v našem případě jedná. Avšak tuto problematiku nám naštěstí specifikoval rozsudkem Nejvyšší soud ČR. Soukromoprávní dražba se uskutečňuje bez návrhu či pověření orgánu veřejné moci. Tuto dražbu zahájí exekutor pouze na základě smlouvy o provedení dražby s vlastníkem. V této dražbě bude mít exekutor pouze pravomoc soukromoprávního dražebníka, a proto proti jeho příklepu nebude možnost pro podání opravného prostředku. V případě jakéhokoliv právního problému se bude postupovat dle zákona o veřejných dražbách nebo NOZ. Oproti tomu u veřejnoprávních dražeb dochází k zahájení na návrh oprávněného nebo z pověření osoby či orgánu. V našem případě bude osobou oprávněnou požádat o provedení exekutorské dražby insolvenční správce. Dalším rozdílem jsou opravné prostředky nebo předražek, ty si však rozebereme v dalších kapitolách.⁶³

⁶¹ SYRUČEK, Vladimír, SABOTINOV, Vencislav a kol. In: SYRUČEK, Vladimír a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2020, kap. č. 39, s. 895-896, Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. 29 NSČR 145/2016, bod 7-9.

⁶³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020

4.5.1. Požadavky pro zpeněžení – průběh před zahájením

Před samotným provedením dražby je zapotřebí splnit následující zákonné požadavky. Dle § 289a odst. 2) InsZ bude zapotřebí souhlas s návrhem na provedení dražby ze strany věřitelského výboru. Tento souhlas musí insolvenční správce zajistit ještě před uzavřením smlouvy s exekutorem. Věřitelskému výboru musí být předložen písemný návrh, který následně musí samotný exekutor požadovat pro přípravu smluvní dokumentace. Tento souhlas bude přílohou smlouvy o provedení dražby. Návrh na provedení dražby musí obsahovat informace o subjektech, které jej činí, dále informace o předmětu zpeněžení a rozhodnutí o prohlášení konkurzu spolu se soupisem majetkové podstaty. Tento návrh nesměřuje k uzavření smlouvy s exekutorem. Po schválení návrhu věřitelským výborem a výběru určitého exekutora, dojde k následné přípravě a postupu k uzavírání smlouvy o provedení dražby mezi insolvenčním správcem a exekutorem. Tato smlouva taktéž musí být uzavřená písemně, i když to přímo ze zákona nevyplývá. V této smlouvě musí být jasně vyznačeny subjekty, jejich funkce, řádně definovaný předmět prodeje a výše odměny, pokud se jedná o úplatnou smlouvu. Dále zde nalezneme stejně důležité informace pro zpeněžení, jako například vyvolávací cenu, datum dražby, výši dražební jistoty, jakým způsobem a kde bude dražba probíhat. Tyto informace budou zajisté nejvíce zajímat věřitelský výbor. Závěrem může vyvstat požadavek insolvenčního správce nebo věřitelského výboru k vyhotovení znaleckého posudku. Pokud to však z důvodu nízké hodnoty není potřeba, může nám postačit pouhý odhad. Exekutor se v rámci přípravy dražby řídí především exekučním řádem a občanským soudním řádem. Zákon o veřejných dražbách exekutor používá pouze doplňkově. Po uzavření a odsouhlasení všech smluv a souhlasů je exekutor povinen připravit dražební vyhlášku. Dle § 336 OSŘ tato vyhláška musí obsahovat datum, čas a místo dražebního jednání, řádné označení předmětu dražby, pořadové číslo dražebního jednání, výslednou cenu, výši nejnižšího možného podání, výši dražební jistoty a způsob jejího uhrazení. Exekutor však není povinen dle § 336 odst. 3) písm. a) OSŘ vyzývat účastníka, který má právo, které nepřipouští k provedení dražby. To z důvodu, že tito účastníci mají pravomoc uplatnit vylučovací žalobu dle § 224 odst. 2) InsZ již po zveřejnění soupisu majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení dlužníka. Závěrem přípravy je kontrola předmětu dražby, zdali na předmětu nevážnou žádná předkupní práva. Tato problematika se řeší stejně, jak bylo popsáno v kapitole zpeněžení veřejnou dražbou.⁶⁴

⁶⁴ KOCINEC, Jaroslav. Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. *Komorní listy*, [online databáze], 2017, č. 4, s. 12-27, [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

4.5.2. Odměna exekutora/dražebníka

Odměna exekutora při zpeněžení majetku dlužníka se stanovuje ve smlouvě o provedení dražby. Tato odměna může být určena smluvně, její výše však nesmí přesáhnout stanovenou zákonnou hranici. V případě dražby má exekutor právo si nárokovat odměnu za provedenou dražbu a náhradu hotových výdajů. Odměna exekutora ve věci veřejnoprávní dražby se však opírá o zvláštní ustanovení § 18 odst. 3) VdrZ. Dle tohoto ustanovení má exekutor nárok na odměnu ve výši 5 % z vydražené částky. Odměna může být nejméně v hodnotě 1 000 Kč a nejvýše 1 000 000 Kč, který bude zvýšený o 1 % z částky, která nám vyjde po odečtení z částky 10 000 000 Kč. Náhrady hotových výdajů jsou dále řešeny dle § 13 a § 15 OdeV.⁶⁵

4.5.3. Průběh exekuční dražby

Samotné dražební jednání dle § 336d OSŘ může být zahájeno nejdříve po třiceti dnech od zveřejnění dražební vyhlášky. Exekuční dražba se může konat fyzicky na určeném místě, jako je adresa, kde se nachází nemovitost, nebo v elektronické podobě na exekutorem spravovaném portále. Účastníkem dražby je insolvenční správce jakožto navrhovatel. Na druhou stranu musíme zmínit, že opět dlužník není účastníkem řízení, a proto nemůže vznést žádné odvolání vůči usnesení o příklepu. Mezi další účastníky můžeme dle § 336h OSŘ zařadit veškeré osoby, které řádně a včas zaplatily dražební jistotu na předem stanovený účet exekutora, popřípadě složily jistinu fyzicky do rukou exekutora. Dále se v exekutorské dražbě mohou objevit na základě plné moci i zástupci účastníků.⁶⁶

Dražba bude exekutorem zahájena po kontrole uplatněných předkupních práv a následném přednesení práv váznoucích na předmětu dražby, jakožto věcná břemena dle § 336i odst. 3) OSŘ. Následně mohou účastníci provádět příhozy. Musí si být však vědomi, že jsou vázáni svými příhozy a v případě příklepu budou muset řádně uhradit svůj příhoz. V případě nejvyššího podání bude příklepem exekutora dražba ukončena. Může se však stát, že více účastníků učiní stejný nejvyšší příhoz. V tom případě exekutor udělí příklep dle § 336j odst.1) OSŘ prvnímu subjektu, který má nárok z předkupního práva nebo výhradu zpětné koupě. V případě, že takový subjekt zde není, exekutor určuje vítěze losem. Po příklepu musí exekutor co nejdříve vyhotovit usnesení o příklepu.⁶⁷

⁶⁵ SVOBODA, Karel. In: SVOBODA, Karel a kol., *Exekuční řád*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, § 76, s. 803, marg. č. 26–29. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁶⁶ SVOBODA, Karel. Podstata dražeb prováděných exekutorem podle § 76 odst. 2 EŘ. *Komorní listy*, [online databáze], 2021, č. 2, s. 18-23 [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁶⁷ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání (1. aktualizace), [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, § 336j, marg. č. 1–2. [cit. 24. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

4.5.4. Předražek v rámci exekuční dražby

Zákon přiznává neúspěšným účastníkům dražby možnost takzvaně laicky řečeno přehodit vydražitele a tím získat předmět dražby do svého vlastnictví. Tento institut je možný pouze v případě exekutorské dražby, kdy je předmětem nemovitá věc. Návrh je účastník oprávněn učinit do patnácti dnů ode dne zveřejnění usnesení o příklepu. Zde platí i stejná lhůta pro uhrazení předražku, a to na předem stanovený účet exekutora, popřípadě je možné i složení hotovosti do rukou exekutora. Jestliže nebude podán řádně návrh nebo uhrazen celý předražek, nebude k tomuto předražku přihlíženo. Pokud by měl být předražek úspěšný, musí být dle § 336ja odst. 1) OSŘ zvýšen o minimálně čtvrtinu ceny z částky nejvyššího podání. To, že byl podán alespoň jeden předražek, neznamená, že osoba, která tento předražek podala, hned nemovitost získá. Exekutor je následně povinen vyzvat původního vydražitele, zdali zvýší své původní učiněné podání na výši předražku. Dle rozhodnutí původního vydražitele exekutor vydá usnesení o předražku, kde určí nového nabyvatele předmětu dražby. Pokud by se nám stala situace, že zde budeme mít konkurenci předražků, exekutor bude vybírat dle nejvyšší hodnoty předražku. Pokud ani to nám neurčí nejvyšší předražek, bude vybrán nejdříve podaný předražek.⁶⁸

4.6. Zpeněžení dlužníka podniku

Tato podkapitola oficiálně nespadá mezi způsoby zpeněžení, jak je známe dle § 286 odst. 1) InsZ. Ale tím, že se zabývá zpeněžením dlužníka podniku, můžeme říct, že spadá do kapitoly zpeněžení majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení. Samotný podnik však nikde v insolvenčním zákoně nenajdeme. Proto se pro bližší specifikaci musíme podívat do § 502 NOZ, který definuje podnik jako obchodní závod, ve kterém je organizovaný soubor jmění sloužící k provozování činnosti. Pokud insolvenční správce přistoupí k tomuto způsobu prodeje, bude potřebovat udělení souhlasu ze strany věřitelského výboru a insolvenčního soudu. V tomto souhlasu můžou výše uvedené subjekty požadovat splnění určitých podmínek při zpeněžení. V případě nesplnění podmínek nebo neudělení souhlasu, bude zpeněžení neúčinné. Jak již z ustanovení § 290 InsZ víme, insolvenční správce může celý podnik dlužníka zpeněžit jedinou smlouvou. Jako způsob provedení si může vybrat přímý prodej podniku nebo prodej ve veřejné dražbě. Každý ze zmíněných způsobů se bude řídit dle výše stanovených pravidel. Jestliže dojde ke zpeněžení, výtěžek spadá do majetkové podstaty a bude sloužit k uspokojení

⁶⁸ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání (1. aktualizace), [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022, § 336ja, marg. č. 1–6. [cit. 24. ledna 2023] Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://www.beck-online.cz).

věřitelů. Získané prostředky nesmí být použity na závazky vzniklé s prodejem podniku dlužníka.⁶⁹

4.7. Zpeněžení zajištěného majetku

Ve všech výše zmíněných zpeněženích jsme pracovali s nezajištěnými pohledávkami, proto zde vystupoval pouze insolvenční soud či věřitelský výbor. Nyní zde bude mít hlavní slovo zajištěný věřitel, a to dle pořadí. Definicí a krátký popis zajištěného věřitele nalezneme výše v diplomové práci. Pokud se do insolvenčního řízení přihlásí věřitel se zajištěnou pohledávkou, bude se postupovat dle § 293 InsZ. Insolvenční správce bude muset postupovat ve způsobu zpeněžení dle pokynů a požadavků zajištěného věřitele. Oprávnění zajištěného věřitele udělovat pokyny insolvenčnímu správci nám vychází na základě ustanovení § 230 odst. 2) InsZ, čímž správci odpadá povinnost požadovat souhlas ze strany insolvenčního soudu či věřitelského výboru. Tyto orgány neposkytují kontrolu při zpeněžení, neboť nyní se navzájem kontroluje insolvenční správce a zajištěný věřitel. Nesmíme však zapomínat, že zajištění věřitelé si nejsou rovni. Panuje mezi nimi hierarchie, kterou nám určuje pořadí dle zajištění, které je zapsáno v listu vlastnictví dlužníka. Zajištěný věřitel tedy nemůže svého prvního místa zneužívat. V případě, že bude udělena možnost vyjádřit své podmínky ke způsobu zpeněžení a zajištěný věřitel se v přiměřené lhůtě nevyjádří, tak insolvenční soud toto právo přenechá zajištěnému věřiteli, který je následující v pořadí. Pokud bude ze strany zajištěného věřitele udělen pokyn ke zpeněžení zajištěného majetku, musí insolvenční správce přijmout a činit úkony dle pokynu. Je zde však jediná výjimka, a to odmítnutí pokynu zajištěného věřitele ze strany insolvenčního správce, pokud by měl podloženou nabídku, u které by došlo k vyššímu výnosu ze zpeněžení zajištění. O odmítnutém pokynu musí vždy rozhodnout insolvenční soud a potvrdit nový.⁷⁰

⁶⁹ KOTOUČOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. 4. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, § 290, s. 1070–1072 Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁷⁰ KOCINEC, Jaroslav. Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. *Komorní listy*, [online databáze], 2017, č. 4, s. 12-27, [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

5. Odměna insolvenčního správce

V této kapitole se zaměřím přednostně na odměnu, kterou insolvenční správce získává při zpeněžení majetku dlužníka. Práce insolvenčních správců, kterou odvedou při zpeněžení, musí být řádně odměněna. Za výkon své funkce insolvenčního správce dostává v každém řízení peněžitou odměnu. Tato odměna správci náleží za vykonanou práci. Odměna nemá přesně stanovenou výši, a to z důvodu, že její výše se určuje dle částky, kterou insolvenční správce získal při zpeněžení. Proto je odměna častým bodem diskusí, protože může být sice motivující, ale to pouze v případech při zpeněžení hodnotného majetku. Oproti tomu u nižších hodnot je odměna nízká, což může vést k demotivaci insolvenčních správců. Většina dlužníků v insolvenčním řízení bohužel nevládní hodnotné nemovitosti nebo drahá auta, a tudíž odměna insolvenčních správců je minimální.⁷¹ Insolvenční správce může být odměněn několika způsoby. Buďto paušální odměnou, kterou dlužník hradí každý měsíc po celou dobu insolvenčního řízení, dále odměnou za přezkoumání přihlášené pohledávky a jako poslední odměna z částky, která je v rámci zpeněžení vydávána věřitelům. Nás však nejvíce bude zajímat poslední odměna, která se dělí na dvě složky. Jedná se o odměnu vycházející z částky, která je vydána po zpeněžení zajištěným věřitelům a odměnu vycházející z částky, která je vydána po zpeněžení ostatním věřitelům. Tyto dvě složky si dále rozebereme.⁷²

V prvním případě se budeme zabývat odměnou, kterou může očekávat insolvenční správce v rámci konkurzu. Ta se rozlišuje na odměnu, která je vydávána mezi zajištěné věřitele a nezajištěné věřitele. Pro výpočet odměny dle § 1 OisZ budeme využívat výtěžek, který slouží k rozdělení mezi zajištěné věřitele. Odměna nesmí klesnout pod částku 45 000 Kč. Nyní si dle § 1 odst. 2) OisZ ukážeme odměny správců. Pokud se částka při zpeněžení pohybuje od 0 do 1 milionu Kč, bude správci náležet odměna ve výši 9 % z dané částky. V případě hodnoty zpeněžení od 1 milionu Kč do 10 milionů Kč bude odměna 90 000 Kč spolu s 4 % z částky po odečtení 1 milionu Kč. U zajištění v hodnotě od 10 milionů Kč do 50 milionů Kč bude správci náležet odměna ve výši 450 000 Kč spolu s 3 % z částky, která přesahuje 10 milionů Kč. Zajištění v hodnotě od 50 milionů Kč do 500 milionů Kč bude náležet odměna 1 650 000 Kč spolu s 2 % přesahující z částky po odečtení 50 milionů Kč. Závěrem zde máme poslední zajištění v hodnotě od 500 milionů Kč, kdy odměna bude 10 650 000 Kč spolu s 1 % z částky po odečtení 500 milionů Kč.

⁷¹ JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2021, s. 18, marg. č. 1–6. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁷² JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2021, s. 36-37, marg. č. 1–3. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

Pro výpočet ze zpeněžení pro nezajištěné věřitele dle § 1 odst. 3) OisZ budeme používat následující odměny. Při hodnotě výtěžku od 0 Kč do 500 000 Kč bude odměna pro insolvenčního správce ve výši 25 %. U hodnoty výtěžku od 500 000 Kč do 1 milionu Kč bude odměna 125 000 Kč spolu s 20 % z částky, která přesáhla 500 000 Kč. Při výtěžku od 1 milionu Kč do 5 milionů Kč je odměna 225 000 Kč spolu s 15 % z hodnoty, která přesahuje po odečtení 1 milionu Kč. Pokud bude výtěžek ve výši od 5 milionů Kč do 10 milionů Kč, bude insolvenčnímu správci náležet odměna 825 000 Kč spolu s 13 % a to z částky, která přesahuje 5 milionů Kč. U hodnoty zpeněžení od 10 milionů Kč do 50 milionů Kč se bude jednat o odměnu ve výši 1 475 000 Kč spolu s 10 % z částky po odečtení 10 milionů Kč. Pokud insolvenční správce rozděluje výtěžek ve výši od 50 milionů Kč do 100 milionů Kč, bude odměna 5 475 000 Kč spolu s 5 % z částky přesahující 50 milionů Kč. Při zpeněžení od 100 milionů Kč do 250 milionů Kč bude odměna 7 975 000 Kč spolu s 1 %, které přesahuje z částky 100 milionů Kč. Jako poslední možnost tady je zpeněžení od 250 milionů Kč, u kterého náleží odměna 9 475 000 Kč spolu s 0,5 % z částky přesahující 250 milionů Kč.

Pokud se budeme bavit o odměně při oddlužení dle § 3 OisZ, budeme při zpeněžování ve prospěch zajištěných věřitelů využívat § 1 odst. 1) až 2) OisZ. Odměna při rozdělení mezi nezajištěné věřitele se bude řídit dle § 3 odst. 2) písm. b) OisZ. Takže při hodnotě výtěžku od 0 Kč do 500 000 Kč bude odměna pro insolvenčního správce ve výši 15 %. U hodnoty výtěžku od 500 000 Kč do 1 milionu Kč bude odměna 75 000 Kč spolu s 9 % z částky, která přesáhla 500 000 Kč. Při výtěžku od 1 milionu Kč do 5 milionů Kč je odměna 120 000 Kč spolu s 4 % z hodnoty, která přesahuje po odečtení 1 milion Kč. Pokud bude výtěžek ve výši od 5 milionů Kč do 10 milionů Kč, bude insolvenčnímu správci náležet odměna 280 000 Kč spolu s 3 % a to z částky, která přesahuje 5 milionů Kč. U hodnoty zpeněžení od 10 milionů Kč do 50 milionů Kč se bude jednat o odměnu ve výši 430 000 Kč spolu s 2 % z částky po odečtení 10 milionů Kč. Pokud insolvenční správce rozděluje výtěžek ve výši od 50 milionů Kč, bude odměna 1 230 000 Kč spolu s 1 % z částky přesahující 50 milionů Kč.

6. Komparace

Svou diplomovou práci jsem se rozhodl komparovat s polskou právní úpravou. Právě tato zahraniční právní úprava v posledních letech prošla velkými novelizacemi, a proto si myslím, že je ta správná pro provedení komparace. Při komparaci budu vycházet kromě zákonů taktéž z aktuálního komentáře.

Polské insolvenční řízení spadá do obchodního práva, kdežto české insolvenční řízení spadá pod občanské soudní řízení. Česká právní úprava insolvenčního řízení je složena pouze z jednoho komplexního zákona, který upravuje veškeré potřebné instituty. V polském právním řádu nalezneme rozdělení insolvenčního řízení na Prawo upadłościowe neboli zákon o úpadku a Prawo restrukturyzacyjne neboli zákon o restrukturalizaci. Zákon o úpadku se zabývá platební neschopností hospodářských subjektů, kdežto zákon o restrukturalizaci upravuje vyrovnání dluhů dlužníka vůči věřitelům.⁷³

Majetkovou podstatu tvoří totožný majetek, jako tomu je v českém právním řádu. Samotný soupis majetkové podstaty se dle překladu nazývá inventární spis. Tento spis slouží stejně tak insolvenčnímu správci k soupisu veškerého majetku. Insolvenční správce se v polském jazyce nazývá syndyk. Tato osoba má také povinnost vyšetřovací, kvůli které musí zajistit veškerý majetek pro maximální zpeněžení. Toto právo je stejné, jako tomu je v českém právním řádu. Jediná výjimka se nachází v účetní závěrce, kterou musí polský insolvenční správce vyhotovit ke dni předcházejícímu rozhodnutí o úpadku dlužníka. Dále je důležité zmínit soudce neboli v polském originále sędzia komisarz. Tento soudce má kromě obvyklých pravomocí, které nalezneme i v českém právním řádu jednu výjimku, kterou u nás nenajdeme. Samotný soudce totiž vyhledává a vylučuje majetek, který nepatří do dlužníkovy majetkové podstaty. Dle českého insolvenčního zákona tuto činnost provádí insolvenční správce.⁷⁴

Majetkovou podstatu můžeme v polském insolvenčním právu zpeněžit přímým prodejem, výběrovým řízením nebo dražbou. Zpeněžuje se organizační část dlužníka, nemovitý majetek, movitý majetek, pohledávky, popřípadě dochází i k vymáhání pohledávek od dlužníků úpadce. Zde můžeme vidět, že oproti českému právnímu řádu chybí obdoba prodeje dle OSŘ. Výjimka, kterou v českém právním řádu nenajdeme, je pravomoc insolvenčního správce v rámci zpeněžení, a to kontaktovat ministra obrany v případě prodeje majetku, který by mohl posloužit pro obranu státu. Tímto institutem dochází k vykoupení majetku ze strany státu.

⁷³ VODA, Jiří. *Polské insolvenční právo v ČR podle evropského nařízení* [online], akvoda.cz, [cit. 26. ledna 2023]. Dostupné z: <http://www.akvoda.cz/cz/polske-insolvenni-pravo-v-cr-podle-evropskeho-narizeni/>

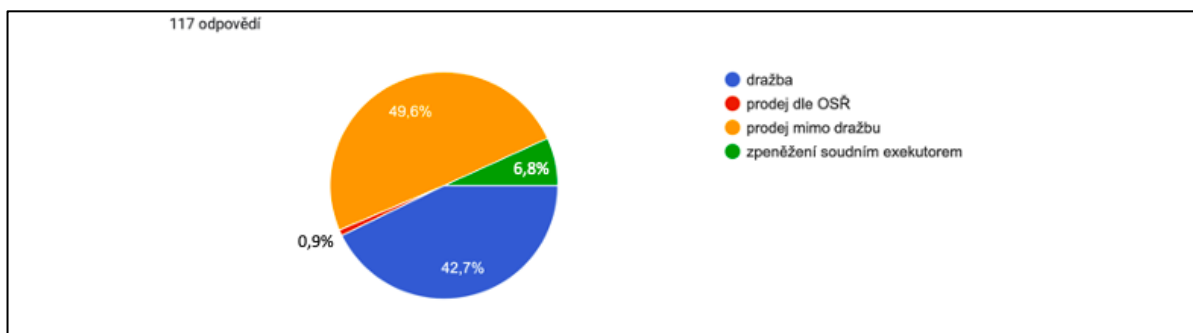
⁷⁴ HRYCAJ, Anny a kol. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*. Varšava: C.H. Beck, 2016. 1045-1060 s.

Pokud však dochází ke standartnímu zpeněžení, které bylo již výše zmíněno, je požadován znalecký posudek. Následný prodej však nesmí být nižší než hodnota znaleckého posudku snižená o náklady spojené se zpeněžením. Největší rozdíl v obou právních řádech se nachází u zpeněžení zajištěného movitého či nemovitého majetku. V rámci těchto případů může zajištěný věřitel převzít předmět zajištění a uspokojit se z převzetí. Může se však stát, že již v průběhu insolvenčního řízení má zajištěný věřitel zástavu v držení. V tomto případě insolvenční správce vyzývá zajištěného věřitele k provedení uspokojení, v opačném případě však musí vrátit předmět zajištění do rukou insolvenčního správce, který majetek následně zpeněží. Vytěžená částka je následně předána zajištěnému věřiteli k uspokojení.

7. Dotazník

Teoretická část této práce nám má přiblížit veškeré způsoby pro zpeněžení majetku dlužníka v insolvenčním řízení. Pro zdokonalení této diplomové práce jsem si zvolil využít dotazník, který nám napoví, které způsoby zpeněžení jsou efektivní, nebo naopak málo využívané. Z tohoto důvodu jsem zvolil anonymní dotazník na platformě google, kde jsem vytvořil sedm otázek s uzavřeným počtem odpovědí. V každé otázce byly stejné odpovědi a to dražba, prodej dle OSŘ, prodej mimo dražbu a zpeněžení soudním exekutorem. Pod termínem dražby mám na mysli zpeněžení veřejnou dražbou dle § 287 InsZ. Prodej dle OSŘ je brán jako zpeněžení movitých věcí a nemovitostí dle § 288 InsZ. Prodej mimo dražbu je zpeněžení mimo veřejnou dražbu dle § 289 InsZ. Jako poslední je zpeněžení soudním exekutorem dle § 289a InsZ. Každá otázka však obsahovala svou podotázku, u které se insolvenční správce mohl volně vyjádřit ke své předchozí odpovědi. Tento dotazník byl odeslán 457 insolvenčním správcům formou e-mailu. Zpět se mi vrátilo 117 odpovědí. Nyní bych je rád vyhodnotil.

7.1. Otázka č. 1

Graf č. 1: Jaká forma zpeněžení majetku dlužníka je podle Vás nejvíce efektivní?

Zdroj: vlastní šetření

V první otázce jsem se insolvenčních správců zeptal, jaká forma zpeněžení majetku dlužníka je podle nich nejvíce efektivní. Zde se odehrával boj mezi zpeněžením formou veřejné dražby společně se zpeněžením mimo veřejnou dražbu. Pro zpeněžení mimo veřejnou dražbu hlasovalo 58 insolvenčních správců. Kdežto 50 insolvenčních správců hlasovalo pro zpeněžení formou veřejné dražby. 8 insolvenčních správců hlasovalo pro zpeněžení formou soudního exekutora. Závěrem se zde objevil i jeden insolvenční správce, který volil zpeněžení věcí a nemovitostí. Na této otázce můžeme krásně pozorovat, že z praxe jsou nejvíce využívané veřejné dražby spolu s přímým prodejem. Jedná se o nejrychlejší zpeněžení, které zákon nabízí. Spolu s tím zde vidím potenciál v jednoduchém a mnohdy nejméně zatěžujícím procesu na

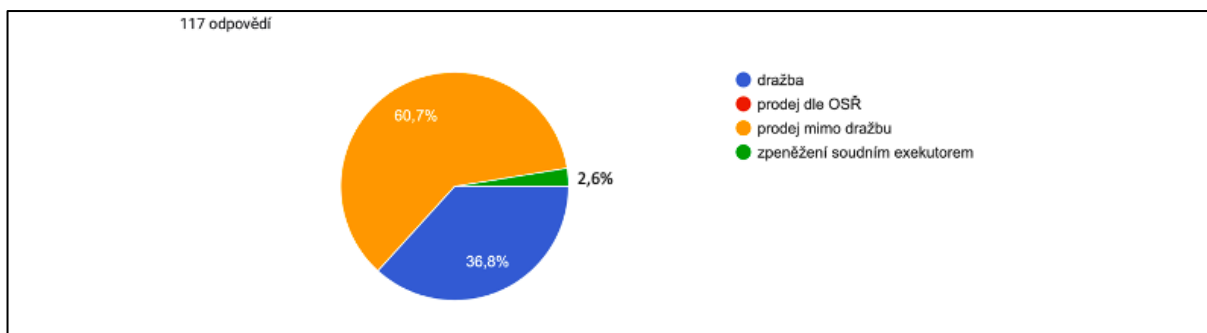
náklady při zpeněžení. U veřejné dražby nám vzniká náklad na dražebníka, kdežto u přímého prodeje může prodávát sám insolvenční správce bez zprostředkovatele. Osobně se přikláním k názoru, že nejefektivnější pro rychlý prodej je přímý prodej. Pokud však budeme chtít zkusit získat co nejvyšší cenu předmětu zpeněžení, musíme volit veřejnou dražbu. Zde však nemusí dojít k příklepu za obvyklou cenu, a to z důvodu malého množství zájemců. Nyní bych se rád podíval a vyzdvihl zdůvodnění odpovědí insolvenčních správců u této otázky.

Insolvenční správci volí veřejnou dražbu z následujících důvodů. Nejčastější důvod pro zvolení veřejné dražby je transparentnost a velký počet zájemců, který vyvolá soutěž mezi přihlášenými zájemci, čímž zvýší výsledný zisk pro zpeněžení. Dále veřejná dražba slouží k tomu, aby selektovala jen relevantní kupující směřující rovnou ke koupi předmětu zpeněžení. S tímto případem jsem se osobně setkal. Při přímém prodeji se objevil potenciální zájemce, který prodej pouze protahoval, a nakonec se při samotném prodeji záhadně odmlčel. Tento bod má i další stinné stránky, jelikož veřejná dražba je často nedostupná pro běžné občany z důvodu krátké doby pro nutnost doplacení celé částky. Dále je určitě dobré zmínit, že veřejná dražba je pro insolvenční správce pohodlná. Pokud správce vyřeší prvotní byrokratismus a náročnou a zdoluhavou přípravu smluvní dokumentace, tak se již o nic více nemusí starat. Insolvenční správce nemusí komunikovat se zájemci a může se věnovat dalším případům, protože vše kolem zpeněžení zajišťuje dražebník. Z důvodu možného počtu zájemců spolu s transparentností nám vzniká nemožnost napadení pro neplatnost. Závěrem bych rád zmínil, že správci nejčastěji veřejnou dražbu volili při prodeji nemovitého majetku a hodnotných osobních automobilů.

K přímému prodeji přistupují insolvenční správci z následujících důvodů. Jako nejčastější odpověď zde byla kreativita, která nám umožňuje vytvořit různé způsoby tohoto prodeje, mezi které patří například elektronická aukce a další výše zmiňované. Výhodou takové aukce je, že insolvenční správce není omezen stářím znaleckého posudku. Dále zde insolvenčnímu správci vznikají nízké náklady při zpeněžení. Proto bývá tento způsob vybírán hlavně pro méně hodnotný majetek dlužníka, jako jsou vozidla, nábytek a další. Insolvenční správce může při prodeji nemovitého majetku využít zprostředkovatele. Pokud bude insolvenční správce prodej provádět sám, dojde ke snížení nákladů za provizi třetí osoby. Věřitelé mohou kontrolovat a souhlasit s nabídnutou cenou. Velkou výhodou tohoto zpeněžení osobně spatřuji v mnohem větší dostupnosti mezi běžnými občany, než je to v případě zpeněžení formou veřejné dražby. V případě přímého prodeje si kupující může zajistit peněžní prostředky, které mu poskytne banka. Jako jedinou nevýhodu zde spatřuji možnost napadení smlouvy pro neplatnost.

Pokud bych si měl osobně vybrat, který způsob zpeněžení si sám zvolím, tak bych vybíral v závislosti na předmětu zpeněžení. Pokud by se jednalo o hodnotnou a atraktivní nemovitost, volil bych jistě dražbu, kde by mohlo dojít k maximalizaci zisku. Při zpeněžení zbylých věcí bych volil formu zpeněžení dle § 288 InsZ.

7.2. Otázka č. 2

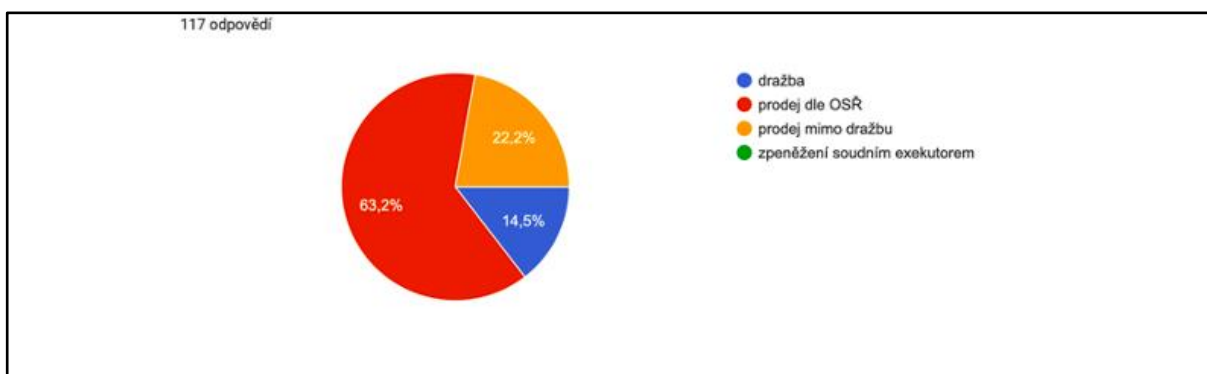
Graf č. 2: Jakou formu zpeněžení majetku prosazují nejčastěji zástavní věřitelé?

Zdroj: vlastní šetření

Druhá položená otázka na insolvenční správce zněla, jakou formu zpeněžení majetku nejčastěji požadují zajištění věřitelé. Zde největší skupina insolvenčních správců o počtu 71 hlasů zvolila zpeněžení mimo veřejnou dražbu dle § 289 InsZ. Druhá nejčastější odpověď se 43 hlasy byla veřejná dražba dle § 287 InsZ. Jako poslední zde jsou 3 hlasy insolvenčních správců, kteří zvolili zpeněžení soudním exekutorem dle § 289a InsZ. Postup zpeněžením movitých věcí a nemovitostí dle § 288 InsZ nevolil nikdo. Dle grafu opět můžeme vidět, že převládá zpeněžení mimo veřejnou dražbu.

Důvod, proč zajištění věřitelé volí raději přímý prodej, je možnost ovlivňovat finální cenu předmětu zpeněžení, za kterou bude předmět zpeněžení prodán. Tento způsob ovlivnění uděluje zajištěný věřitel pokynem předaným insolvenčnímu správci poté, co je zajištěnému věřiteli sdělena nabídka. V případě veřejné dražby zajištěný věřitel musí pečlivě zvážit výši minimálního příhozu. Tato výše musí být lákavá pro zájemce, ale taktéž musí být dostatečně vysoká, aby co nejvíce uspokojila pohledávku zajištěného věřitele. Veřejná dražba může být mnohdy riskantní, protože může dojít pouze k minimálnímu příhozu, který následně již nebude přehozen. Bohužel v tomto případě by byla veřejná dražba úspěšně ukončena a výsledek se již nedá zvrátit. Zajištěným věřitelům mnohdy nezáleží na nákladech insolvenčního řízení dlužníka tak jako insolvenčním správcům.

7.3. Otázka č. 3

Graf č. 3: Jaká forma zpeněžení je nejpomalejší?

Zdroj: vlastní šetření

Třetí otázkou jsem zjišťoval, jaká forma zpeněžení je nejpomalejší. Zde jednoznačně 74 dotázaných insolvenčních správců rozhodlo, že nejpomalejší je zpeněžení movitých věcí a nemovitostí dle § 288 InsZ, neboli prodej dle OSŘ. Dále 26 insolvenčních správců zvolilo jako nejpomalejší zpeněžení mimo veřejnou dražbu dle § 289 InsZ. Zbýlých 17 insolvenčních správců zvolilo pro ně nejpomalejší zpeněžení formou veřejné dražby dle § 287 InsZ. U této otázky jsem dal insolvenčním správcům opět možnost zdůvodnit svou volbu. Musíme však brát ohled na to, že tato otázka je brána velice generálně, a to z důvodu možného využití jiného efektivnějšího způsobu zpeněžení movitého či nemovitého majetku. I přesto se však mnohé odpovědi insolvenčních správců častokrát opakovaly a shodovaly.

Většina insolvenčních správců vidí negativum při prodeji dle OSŘ ve zdlouhavých procesech. Tyto procesy nám zajišťují spravedlnost v řízení. Avšak na druhou stranu mohou být mnohdy neefektivní pro rychlé zpeněžení a ukončení insolvenčního řízení dlužníka. S tímto problémem souvisí taktéž větší administrativní zátěž na insolvenční správce. Dalším bodem, který insolvenční správce tíží, je nedostatečné inzerování předmětu zpeněžení, a tudíž nedostatek velkého počtu zájemců. S tím taktéž souvisí možné obavy zájemců účastnit se koupi předmětu, protože běžná veřejnost mnohdy o tomto prodeji nikdy neslyšela. Stejný problém byl několikrát zmiňován i samotnými insolvenčními správci, kteří o využití tohoto institutu nikdy neslyšeli, a to ani ze svého okolí.

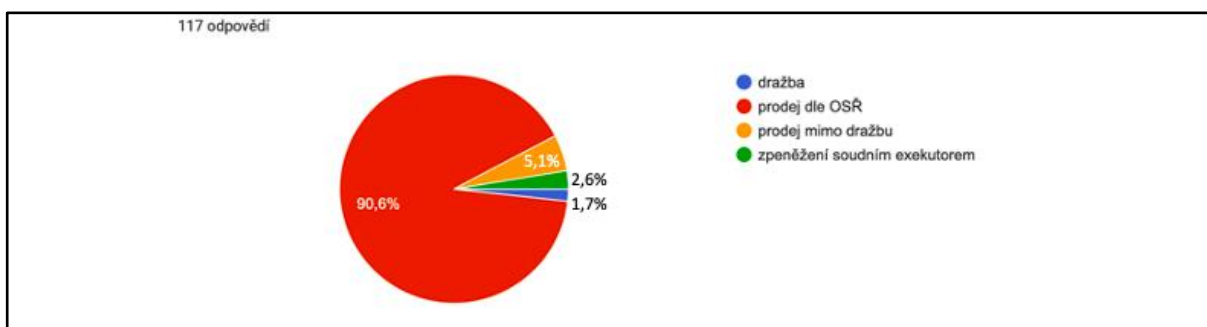
Hlavním negativem, pro které bylo zpeněžení mimo veřejnou dražbu zvoleno, je větší obnos práce, kterou musí insolvenční správce vykonat, pokud při prodeji nebude využit zprostředkovatel. Do této práce spadají hlavně náročné a zdlouhavé prohlídky a komunikace s možnými zájemci. Tím, že při každém prodeji jedná insolvenční správce s jiným účastníkem,

musí vždy individuálně vykomunikovat podmínky kupní smlouvy. Insolvenční správci používají své vzory, avšak každý prodej může být něčím specifický, což nabourá dané vzory. Další negativum správci spatřují v prodlevách při vyplacení kupní smlouvy. Jak již bylo řečeno, tento přímý prodej je pro běžné občany snáze dosažitelný. Samotný proces však mnohdy vážne na procesu schválení a vyplacení hypotečního úvěru od banky. Zde vidím pozitivum v tom, že i běžní občané mohou konkurovat při zpeněžení velkým investičním firmám a mohou pro sebe získat samotný předmět zpeněžení. Jako poslední negativum, které zde osobně taktéž spatřuji, je velké množství alternativ. Samotné alternativy mnohdy mohou být zbytečně zdlouhavé a komplikované, a to hlavně pro insolvenční správce, s čímž taktéž mohou souviset následná soudní řízení z důvodů neplatnosti smluv.

Nejčastějším důvodem pro zvolení veřejné dražby, jako nejpomalejšího způsobu zpeněžení, jsou zákonné lhůty. Tyto lhůty jsou stanoveny zákonem a musí být dodrženy. V případě nedodržení dochází k neplatnosti zpeněžení. Můžeme říct, že díky lhůtám jsou tato zpeněžení transparentní, v dostatečné době se o nich dozví všichni možní zájemci a dojde k zamezení všemožným manipulativním prodejům. Pokud se rozhodneme zpeněžovat veřejnou dražbou, musíme čekat, než dojde ke zveřejnění dražební vyhlášky. Dále je zde náročnější logistika, která není na straně insolvenčního správce, ale na straně dražebníka. Zde bude muset dojít k sesbírání všech dražebních jistin a kontrole podstatných náležitostí. Problém shledávám v případě, pokud dojde ke zrušení dražby a všechny dražební jistiny se musí nazpět zasílat či předávat. Dále nám může zpeněžení prodlužovat získávání souhlasů věřitelského výboru spolu s dlouhým uzavíráním smlouvy. Možnost zrychlení zde vidím, pokud by insolvenční správce měl svého spolupracujícího dražebníka s odzkoušenou a fungující smluvní dokumentací.

S touto volbou souhlasím jako většina insolvenčních správců. Za celou svou čtyřletou praxi jsem se s tímto zpeněžením nikdy nesetkal. A po zjištění všech podmínek, které musí být splněny, mi tento institut přijde spíše neefektivní. Většina správců, které znám, chce co nejdříve ukončit insolvenční řízení dlužníka, aby nebylo zbytečně zatěžováno.

7.4. Otázka č. 4

Graf č. 4: Jakou formu zpeněžení majetku dlužníka používáte ve své praxi nejméně?

Zdroj: vlastní šetření

V této otázce vidíme značný většinový souhlas insolvenčních správců, že nejméně užívaný způsob zpeněžení je zpeněžení movitých věcí a nemovitostí dle § 288 InsZ. Pro tuto variantu hlasovalo 106 insolvenčních správců. Pro zpeněžení mimo veřejnou dražbu dle § 289 InsZ hlasovalo 6 insolvenčních správců. U zpeněžení soudním exekutorem dle § 289a InsZ se objevily 3 hlasy. Pouze 2 insolvenční správci zvolili za nejméně využívanou veřejnou dražbou dle § 287 InsZ.

Tato otázka opět obsahovala podotázku s možností zdůvodnění své volby. Zde jsem obdržel reakci jen od insolvenčních správců, kteří volili prodej dle OSŘ. Ve výsledku se kumulovalo velké množství stejných odpovědí. Většina insolvenčních správců nevyužívá tento institut z důvodu neefektivnosti tohoto zpeněžení. Dnešní soudy jsou zahlceny a samotná řízení jsou velice zdlouhavá. Spolu s dodržováním zákonem stanovených lhůt se nám čekání ještě prodlouží o další čas. Právě z těchto důvodů většina insolvenčních správců spolu s jejich kolegy z okolí nikdy tento institut nevyužila. I ze strany zajištěných věřitelů není tento institut nikdy požadován, protože zajištění věřitelé chtějí své peníze co nejrychleji zpět. Závěrem bych vyzdvihl také odpovědi, které obsahovaly názor, a to že při tomto zpeněžení chybí jakási osobní kontrola nad prodejem předmětu zpeněžení. S tímto názorem mohu souhlasit. Mnohdy si zajištění věřitelé rozmyslí, jakým způsobem budou chtít zpeněžovat majetek, a tudíž dochází ke změně pokynu. V případě, že prodej vede insolvenční správce, je změna velice jednoduchá a skoro okamžitá.

7.5. Otázka č. 5

Pátá otázka byla otevřená. Zde jsem insolvenčním správcům položil dotaz: „*Jakou formu zpeněžení majetku dlužníka byste novelizací zákona zrušili, popřípadě navrhli jako novinku?*“ Zde jsem získal 117 odpovědí a rád bych se zaměřil na ty nejzajímavější.

Nejčastější odpovědí zde bylo zrušení prodeje dle OSŘ. Tento velký počet reakcí odpovídá výsledku předchozího grafu, kde 90,6 % insolvenčních správců odpovědělo, že se jedná o nejméně používaný institut. Tento způsob zpeněžení je již obsoletní institut, který jsem osobně nikdy neviděl insolvenční správce použít. Stejný názor vyjádřilo mnoho insolvenčních správců. Většina by tedy žádala zrušení zpeněžení movitých věcí a nemovitostí dle § 288 InsZ. Otázkou je, zdali je potřeba rušit věc, kterou nikdo nevyužívá. V zákoně tento způsob zpeněžení nikomu nepřekáží. Osobně bych byl pro aktualizaci zpeněžení a odstranění tohoto institutu, popřípadě nahrazení novým institutem.

Mezi dalšími odpověďmi jsem našel názor, kdy by mělo dojít k úpravě způsobů zpeněžení. V zákoně by byla pouze možnost zpeněžení formou veřejné dražby nebo přímého prodeje. Tento institut teoreticky v zákoně obsažen máme, tím pádem se k tomuto názoru osobně nepřikláním.

Dalším názorem, který mě velice zaujal a nebylo by na škodu jej v zákoně definovat, jsou často používané aukce, které se využívají při zpeněžení mimo veřejnou dražbu dle § 289 InsZ. Spolu s tím by nebylo špatné vytvořit profesionální portál, na kterém by mohli všichni insolvenční správci inzerovat předmětný majetek. Insolvenční správci musí své prodeje zveřejňovat na portálech jako jsou Bazoš.cz nebo Aukro.cz. Tyto portály mnohdy nevypadají moc profesionálně a někteří občané se mohou zaleknout.

Závěrem mě zaujal nápad jednoho ze správců, který navrhoval možnost stanovení hodnotových kvót. Tyto kvóty by nám rozdělovaly majetek dle hodnoty na předmět zpeněžení, ke kterému je zapotřebí souhlas insolvenčního soudu nebo věřitelského výboru, popřípadě předmět zpeněžení, který může být zpeněžen bez souhlasu. Tento nápad byl asi jeden z nejlepších, který zazněl. Osobně si myslím, že by se jednalo o důmyslný institut, který by poměrně zrychlil zpeněžení v insolvenčním řízení dlužníka a tím pádem by věřitelé mohli být dříve uspokojeni. Je otázkou, jak bychom hodnotili majetek, ke kterému je zapotřebí souhlas věřitelského výboru nebo insolvenčního soudu. Osobně bych viděl nutnost souhlasu u zpeněžení nemovitého majetku, popřípadě movitého majetku přesahující hodnotu 1 000 000 Kč. Tento institut je bohužel zatím vzdálená fikce.

7.6. Otázka č. 6

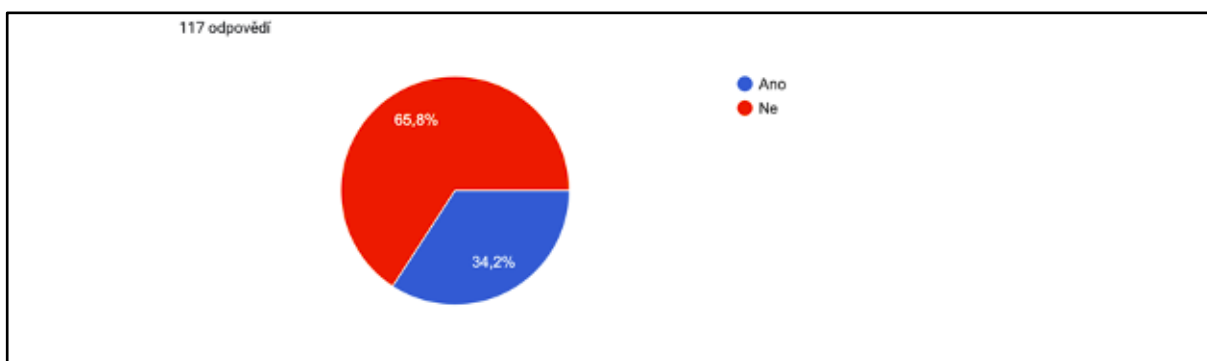
Graf č. 5: Stává se, že zajištění věřitelé si nepřejí zpeněžovat majetek dlužníka?

Zdroj: vlastní šetření

V rámci této otázky jsem se snažil ověřit, zdali se insolvenční správci setkávají se situací, kdy v rámci zpeněžení zajištěného majetku zajištění věřitelé neudělují pokyn k samotnému zpeněžení. Ze zkušenosti 87 insolvenčních správců vyplývá, že tato situace je zcela běžná. Pro zbylých 30 insolvenčních správců není tato situace zcela známá. Pro vysvětlení jsem umožnil insolvenčním správcům se opět vyjádřit a zdůvodnit svou volbu.

Nejčastější odpovědí zde byla situace, kdy dlužník zajištěnému věřiteli stále hradí splátky z hypotečního závazku. Tudíž jeho pohledávka je stále uspokojována a ponižována o její hodnotu. Zde je zcela očekávatelné, že zajištěný věřitel nebude chtít majetek zpeněžit. Těchto případů však není mnoho. Jedná se o jeden případ ze sta. Po většinu času dlužníci do insolvenčního řízení vstupují z důvodu absence peněz k hrazení pohledávek. Spolu s tímto případem souvisí i přistoupení dalšího dlužníka. Mnohdy do závazku přistoupí člen rodiny, který za dlužníka hradí pravidelně splátky, tudíž opět dochází k pravidelnému uspokojování pohledávky zajištěného věřitele. Tato situace může být řešena oficiálním přistoupením nebo poskytováním pravidelných peněžitých splátek. Mezi dalšími důvody se objevil nastrčený zajištěný věřitel, který chce oddálit zpeněžení majetkové podstaty. S tímto příkladem jsem se osobně nikdy neseťkal. Jedná se o účelové jednání, které bohužel nejde v dnešní době postihnout trestním zákoníkem. Toto jednání nám bohužel narušuje insolvenční řízení. V závěru je důležité zdůraznit, že zajištěný věřitel má pravomoc neudělit pokyn, a to i bez udání důvodu.

7.7. Otázka č. 7

Graf č. 6: Měl by mít insolvenční správce oprávnění dražebníka?

Zdroj: vlastní šetření

Na základě vykonávané praxe v insolvenční kanceláři jsem se setkal s názorem, že by měl mít insolvenční správce pravomoc dražebníka. Právě proto jsem vytvořil tuto otázku, abych si ověřil, zdali zastávají stejný názor i ostatní insolvenční správci. Dle výsledku můžeme vidět, že 76 insolvenčních správců by si tuto možnost nevybralo, kdežto 41 insolvenčních správců bylo pro umožnění přímého dražení dlužníkovy majetku. Opět jsem zde umožnil volný tok myšlenek insolvenčním správcům.

Jako hlavní pozitivum správci vidí snížení nákladů, rychlost a čas. Insolvenční správce již má pravomoc k přímému prodeji majetku. Přidáním další pravomoci by došlo ke zkrácení aktuálních prodlev při vyřizování smluvní dokumentace. Tím, že by dražil insolvenční správce, tak by došlo k vyřazení další odměny pro dražebníka a tím pádem by insolvenčnímu správcovi byla navýšena aktuální odměna. S tím souvisí snížení nákladů, které se vytvářejí při prodeji ve veřejné dražbě. Jako poslední pozitivum insolvenční správci spatřují, že v případě dražby majetku uskutečňuje dražbu subjekt, který je znalý celého řízení, a tudíž může kontrolovat samotnou dražbu.

Ovšem setkal jsem i s negativními ohlasy, mezi které patřila hlavně nízká odměna. Tato odměna je pro insolvenční správce aktuálně velice nízká při zpeněžení. V případech hodnotného nemovitého majetku je tato odměna už pro insolvenční správce lákavější. Pokud by tato pravomoc insolvenčním správcům byla dána, muselo by dojít k vytvoření nových organizačních zajištění a procesů spolu s vytvořením nových pracovních míst a celkové zátěži insolvenčních kanceláří. Jako poslední argument se zde objevily zvýšené náklady insolvenčních správců na pojištění a vybavení. Tento fakt je bohužel pro insolvenční správce velice zásadní.

8. Závěr

Tato diplomová práce byla rozdělena na pět základních částí. První část byla zaměřena na základní seznámení s účastníky, se kterými se setkáváme v rámci zpeněžení majetkové podstaty. Druhá část, která již byla podrobnější, seznamovala s majetkovou podstatou, která se objevuje v rámci celé diplomové práce. Samotná třetí část je stěžejní částí, která se zabývá tématem diplomové práce. Definuje základní druhy zpeněžení a jejich procesní postupy. Ve čtvrté části dochází ke krátké komparaci nejzásadnějších odlišností českého právního řádu spolu s polským právním řádem v otázce zpeněžení majetkové podstaty v insolvenčním řízení. Pátá část nám poukazuje na aktuální trendy mezi insolvenčními správci a navazuje na část třetí.

Majetková podstata v rámci insolvenčního řízení je nejdůležitější záchranný bod pro věřitele a jejich maximální uspokojení pohledávek. Avšak na maximalizaci zpeněžení závisí mnohé faktory, jako je osoba insolvenčního správce, věřitelský výbor, insolvenční soud, znalecký posudek, způsob zpeněžení a jako poslední zájem kupců. Můžeme však říct, že ze všech výše zmíněných je nejdůležitější insolvenční správce, který vede insolvenční řízení od samotného začátku až do jeho konce.

Novelou přidaný způsob zpeněžení soudním exekutorem sice přidal další způsob insolvenčním správcům, kterým může dojít ke zpeněžení majetku. Na druhou stranu dle zjištěných preferencí insolvenčních správců na základě provedeného dotazníku víme, že stále převládá použití formy veřejné dražby či přímý prodej majetku. Dále z dotazníku vyplynulo, že zpeněžení prodejem mimo veřejnou dražbu, které vychází z občanského soudního řádu, je již forma zastaralá, v dnešní době velice pomalá a již zcela nepoužívaná. Proto zastávám názoru, že by zde mohlo dojít k legislativní změně a to tím, že by došlo k odstranění tohoto zastaralého institutu. Vědecké bádání, zdali by se měl tento institut odstranit či zachovat, by mohlo být vhodné pro další diplomovou práci či rozšíření v rigorózní práci. Samotná hypotéza, která zazněla na začátku, byla potvrzena na základě získaných názorů ze stran insolvenčních správců a výsledném bádání diplomové práce.

9. Zdroje

9.1. Právní předpisy:

- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
- Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

9.2. Zahraniční právní předpisy:

- Dz. U. 2003 Nr 60 poz. 535, Prawo upadłościowe
- Dz. U. 2022.2309, Prawo restrukturyzacyjne

9.3. Vyhlášky:

- Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

9.4. Monografie:

- POHL, Tomáš. IN: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022.
- SYRUČEK, Vladimír a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- PÚRY, František. *Úpadkové trestné činy v České republice*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015.

- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017.
- HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2013.
- HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018.

9.5. Komentáře:

- SPRINZ, Petr a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (3. aktualizace) [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022. Dostupné z: databáze beck-online.cz,
- JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018.
- RAKOVSKÝ, Adam a kol. *Zákon o veřejných dražbách*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- SVOBODA, Karel a kol., *Exekuční řád*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání (1. aktualizace), [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- HRADIL, J., VALEŠOVÁ, R. *Zákon o veřejných dražbách: Praktický komentář*. Wolters Kluwer, 2017. Dostupné z: www.aspi.cz.
- KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Dostupné z: www.aspi.cz
- HRYCAJ, Anny a kol. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*. Varšava: C.H. Beck, 2016.

9.6. Odborné články:

- SEDLÁČEK, Dušan, JÍROVEC, Jakub. Přihlašování pohledávek zahraničních věřitelů v insolvenčním řízení. *EU Právní novinky*, [online databáze], 2012, č. 1, s. 2, [cit. 15. října 2022] Dostupné z: databáze beck-online.cz.

- HOROVÁ, Helena, SOMOL, Karel. Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*, [online databáze], 2012, č. 9, s. 24-26, [cit. 15. října 2022] Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- ŠEVČÍK, Daniel, ŠEBESTA, Jiří. Majetková podstata a její zpeněžení. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 9, s. 33-35, [cit. 30. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz
- MAREŠOVÁ, Marcela. Pohledávky dlužníka za třetími osobami. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 9, s. 36-37, [cit. 30. října 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz
- JIRMÁSEK, Tomáš. Spory o rozsah majetkové podstaty. *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 19, s. 655-662 [cit. 3. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz
- HULMÁK, Milan. Veřejná dražba v občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, [online databáze], 2022, č. 4, s. 115-120 [cit. 16. ledna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz
- KOCINEC, Jaroslav. Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. *Komorní listy*, [online databáze], 2017, č. 4, s. 12-27, [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- SVOBODA, Karel. Podstata dražeb prováděných exekutorem podle § 76 odst. 2 EŘ. *Komorní listy*, [online databáze], 2021, č. 2, s. 18-23 [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- KOCINEC, Jaroslav. Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. *Komorní listy*, [online databáze], 2017, č. 4, s. 12-27, [cit. 23. ledna 2023] Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- VODA, Jiří. *Polské insolvenční právo v ČR podle evropského nařízení* [online], akvoda.cz, [cit. 26. ledna 2023]. Dostupné z: <http://www.akvoda.cz/cz/polske-insolvenčni-pravo-v-cr-podle-evropskeho-narizeni/>

9.7. Judikatura:

- Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 2101/09, bod III.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2022, sp. zn. II. ÚS 3216/22
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2020, sp.zn. 29 NSČR 35/2019, bod 33.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. 30 Cdo 2945/2019

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 21 Cdo 1063/2018
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.02.2004, č.j. 20 Cdo 180/2004.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 5 Tdo 1496/2010
- Usnesení Nejvyššího soud, ze dne 28. 5. 2020, sp. zn. 29 ICdo 87/2018
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1965/2018
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. 29 NSČR 145/2016, bod 7-9.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 06.11.2012, sp. zn. 3 VSPH 503/2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 12. 2020, sp. zn. 1 VSPH 1251/2020.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze, ze dne 21. března 2016, 3 VSPH 1760/2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 6. 2021, sp. zn. Ncp 418/2021, body 11-12.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 3. 2015, sp. zn. 2481 /2014
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 2. 2017, sp. zn. 2 VSPH 2324/2016
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 1. 2014, sp. zn. 3 VSPH 1381/2013
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 1. 2017, sp. zn. 4 VSOL 922/2016
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2018, sp. zn. 104 VSPH 942/2018, bod 18.
- Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 58 Co 108/2017

10. Abstrakt

Téma této diplomové práce se zabývá zpeněžením majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení. Cílem mojí práce je přiblížit způsoby zpeněžení napříč insolvenčním řízením. V práci budou zohledněny aktuální trendy ve zpeněžení a samotné instituty budou porovnávány v rámci jejich funkčnosti a využitelnosti. Práce je rozdělena do jedenácti kapitol. Pro teoretickou část práce bylo využito především právní úpravy zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona ve znění pozdějších předpisů spolu s důležitou judikaturou, komentáři a monografií. Aby došlo k potvrzení názorů, bylo využito dotazníkové metody. Díky této metodě budou teoretická fakta porovnána s praxí, kterou provádí insolvenční správci.

11. Abstract

The topic of this master thesis deals with the monetisation of assets in insolvency proceedings. The aim of my thesis is to present the methods of monetization across insolvency proceedings. The thesis will take into account current trends in monetization and the institutes themselves will be compared in terms of their functionality and applicability. The thesis is divided into eleven chapters. For the theoretical part of the thesis, the legal regulation of Act No. 182/2006 Coll., the Insolvency Act as amended, together with important case law, commentaries and monographs have been used. In order to confirm the opinions, the questionnaire method was used. Thanks to this method, the theoretical facts will be compared with the practice carried out by insolvency practitioners.

12. Klíčová slova

Insolvenční řízení, zajištěný věřitel, dlužník, zpeněžení majetkové podstaty, majetková podstata, dražebník, průběh zpeněžení.

13. Key words

Insolvency proceedings, secured creditor, debtor, realisation of assets, assets, auctioneer, course of realisation.